

Zpráva o realizaci Národního programu reforem České republiky 2024

Úřad vlády České republiky

Obsah

1. Úvod	1
2. Reformy a veřejné investice.....	2
2.1 Digitální transformace.....	2
2.2 Fyzická infrastruktura a zelená tranzice.....	5
2.3 Vzdělávání a trh práce.....	8
2.4 Instituce, regulace a podpora podnikání	12
2.5 Výzkum, vývoj a inovace.....	14
2.6 Zdraví a odolnost obyvatel.....	15
2.7 Energetika – REPowerEU.....	17
2.8 Bydlení.....	20
3. Ohlédnutí za evropským semestrem od jeho vzniku.....	22
<i>Příloha: Pokrok v plnění Cílů udržitelného rozvoje OSN.....</i>	27

Seznam zkratek

APZ	Aktivní politika zaměstnanosti
BRO	Biologicky rozložitelné odpady
CID	Prováděcí rozhodnutí Rady EU (<i>Council Implementing Decision</i>)
CSRs	Specifická doporučení Rady EU (<i>Country Specific Recommendations</i>)
ČNB	Česká národní banka
ČR	Česká republika
ČSSZ	Česká správa sociálního zabezpečení
ČŠI	Česká školní inspekce
ČSÚ	Český statistický úřad
DESI	Digital Economy and Society Index
DIA	Digitální a informační agentura
ECOSOC	Hospodářská a sociální rada OSN
EK	Evropská komise
EKIS	Energetická konzultační a informační střediska
EnKo MAS	Energetičtí koordinátoři místních akčních skupin
EP	Evropský parlament
EPSP	Evropský pilíř sociálních práv
EU	Evropská unie
HDP	Hrubý domácí produkt
HLPF	Politické fórum na vysoké úrovni pro udržitelný rozvoj
HND	Hrubý národní důchod
IPM	Integrační pracovní místo
IROP	Integrovaný regionální operační program
JePEK	Jednotný portál evidence kontrol
K-EKIS	Komplexní energetická konzultační a informační střediska
KKS	Kulturní a kreativní sektor

KKO	Kulturní a kreativní odvětví
LULUCF	Sektor využívání půdy a lesnictví (<i>Land use, land-use change, and forestry</i>)
MEK	Místní energetická koncepce
M-EKIS	Mobilní energetická konzultační a informační střediska
MF	Ministerstvo financí
MIP	Postup při makroekonomické nerovnováze (<i>Macroeconomic Imbalance Procedure</i>)
MK	Ministerstvo kultury
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj
MO	Ministerstvo obrany
MPO	Ministerstvo průmyslu a obchodu
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
MSP	Malé a střední podniky
MSp	Ministerstvo spravedlnosti
MŠ	Mateřská škola
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
MV	Ministerstvo vnitra
MZd	Ministerstvo zdravotnictví
MZD	Meliorační a zpevňující dřeviny
MZe	Ministerstvo zemědělství
MZV	Ministerstvo zahraničních věcí
MŽP	Ministerstvo životního prostředí
NAP CM	Národní akční plán čisté mobility
NPI	Národní pedagogický institut
NPO	Národní plán obnovy
NPR	Národní program reforem
NP ŽP	Národní program Životní prostředí
NZÚ	Nová zelená úsporám

ODA	Oficiální rozvojová pomoc (<i>Official Development Assistance</i>)
OECD	Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj
OP JAK	Operační program Jan Amos Komenský
OP PIK	Operační program Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost
OP ST	Operační program Spravedlivá transformace
OP TAK	Operační program Technologie a aplikace pro konkurenceschopnost
OPZ+	Operační program Zaměstnanost plus
OP ŽP	Operační program Životní prostředí
OSN	Organizace spojených národů
OZE	Obnovitelné zdroje energie
POH	Plán odpadového hospodářství ČR
POPFK	Podpora obnovy přirozených funkcí krajiny
RIA	Hodnocení dopadů regulace (<i>Regulatory Impact Assessment</i>)
RRF	Nástroj pro oživení a odolnost (<i>Recovery and Resilience Facility</i>)
RRP	Plán pro oživení a odolnost (<i>Recovery and Resilience Plans</i>)
SCF	Rámc pro sociální konvergenci (<i>Social Convergence Framework</i>)
SDGs	Cíle udržitelného rozvoje (<i>Sustainable Development Goals</i>)
SFŽP ČR	Státní fond životního prostředí ČR
SIP	Postup při sociální nerovnováze (<i>Social Imbalance Procedure</i>)
SÚKL	Státní ústav pro kontrolu léčiv
SZP	Společná zemědělská politika
TA ČR	Technologická agentura ČR
UNICEF	Dětský fond OSN
ÚP ČR	Úřad práce ČR
ÚV ČR	Úřad vlády ČR
WHO	Světová zdravotnická organizace

1. Úvod

Splněná opatření Národního programu reforem ČR 2024

Zpráva o realizaci Národního programu reforem ČR 2024 (Zpráva) informuje o plnění opatření, které si vláda stanovila v letošním Národním programu reforem (NPR).¹

Z úspěšně realizovaných opatření je možné zmínit např. spuštění projektu **eDoklady** a postupná implementace ověřování totožnosti pomocí aplikace eDoklady napříč státními orgány. Na podporu digitální transformace podniků byla v rámci Národního plánu obnovy (NPO) zřízena **Evropská digitální centra inovací**. Jejich cílem je podpořit digitální transformaci především malých a středních podniků.

V oblasti klíčových strategických dokumentů je na místě zmínit především schválení **Hospodářské strategie ČR, Národní strategie pro umělou inteligenci 2030** či **Národní polovodičové strategie**. Pro ČR je také strategickou prioritou zajištění dostupnosti léčiv, a proto vstoupila **v účinnost klíčová část zákona o léčivech**. Strategickou prioritou nadále zůstává hledání alternativ k dovozu zemního plynu z Ruska. V legislativním procesu je tak např. legislativní změna zavádějící tzv. **akcelerační zóny se zjednodušenými podmínkami pro výstavbu obnovitelných zdrojů**. Byl rovněž vyhlášen vítěz největšího tendru novodobé historie ČR: **nové jaderné bloky v Dukovanech** má postavit korejská skupina KHNP. První blok má být spuštěn do provozu ke konci příští dekády.

Průběžné informace o plnění Národního plánu obnovy

Pod evropský semestr byla také začleněna správa Nástroje pro oživení a odolnost (*Recovery and Resilience Facility*, RRF), který vznikl v roce 2020 a který je realizován prostřednictvím NPO. Tato Zpráva je také významně zaměřena i na popis průběžného pokroku v implementaci NPO.

Změny v evropském semestru

Zpráva stejně jako samotný NPR představovaly zavedené dokumenty evropského semestru, kterou jsou letos z důvodu reformy správy hospodářských záležitostí EU (tzv. *Economic Governance Review*) připravovány historicky naposled.

Od svého vzniku (v reakci na hospodářskou krizi kolem roku 2008) se evropský semestr prokázal jako účinný mechanismus **koordinace hospodářských a sociálních politik EU**, s kterým se počítá i do budoucna v kontextu zmíněné *Economic Governance Review*. Evropský semestr se také prokázal jako dobrý zastřešující rámec, pod které byly začleněny nové iniciativy, zejména **Evropský pilíř sociálních práv (EPSP), Rámec pro sociální konvergenci (Social Convergence Framework, SCF), RRF** implementovaný prostřednictvím Národního plánu obnovy a v neposlední řadě také tzv. ozeleňování evropského semestru (včetně sledování implementace **Cílů udržitelného rozvoje (Sustainable Development Goals, SDGs) Organizace spojených národů (OSN)**).

V praktické rovině zmíněná změna legislativy znamená zejména nahrazení každoročního Národního programu reforem a Konvergenčního programu střednědobým **Fiskálně-strukturálním plánem (FSP)**. Historicky první FSP, který byl vypracován Ministerstvem financí (MF) ve spolupráci s Úřadem vlády a s příslušnými ministerstvy, schválila vláda dne 16. 10. 2024. Následně byl FSP zaslán Evropské komisi (EK) k posouzení. Tento plán má horizont působnosti 4 roky (tj období 2025 až 2028) a vedle fiskálních závazků obsahuje i popis připravovaných klíčových reforem a veřejných investic, které pomohou splnit doporučení Rady pro ČR (*Country Specific Recommendations, CSRs*) a společné priority EU.

Přehled dosavadního vývoje evropského semestru

Tyto poměrně významné změny v evropském semestru se promítají i do letošní, jak již bylo zmíněno poslední, Zprávy o realizaci NPR. Vedle tradičního reportingu plnění opatření, která si vláda stanovila

¹ Zpráva o realizaci Národního programu reforem ČR 2024 byla vypracována na základě usnesení č. 13 Výboru pro EU na vládní úrovni ze dne 24. 4.2024, které ukládá předsedovi vlády průběžně sledovat stav plnění Národního programu reforem ČR 2024 a nejpozději do konce roku 2024 předložit vládě zprávu o jeho plnění.

v NPR 2024, tak obsahuje Zpráva i stručný přehled dosavadního vývoje evropského semestru od jeho vzniku v době hospodářské krize v roce 2008.

Makroekonomický kontext

Česká ekonomika v roce 2023 stagnovala. Hrubý domácí produkt klesl o 0,1 %, letos však podle listopadové makroekonomické predikce vzroste o 1,1 % a v roce 2025 o 2,5 %. Meziroční inflace by se kromě závěru letošního roku měla pohybovat poblíž 2 %. Díky přetrvávající silné poptávce po práci a poklesu inflace porostou reálné mzdy. Na trhu práce se nadále projevují nerovnováhy související s nedostatkem pracovníků. Navzdory slabé hospodářské dynamice by se tak míra nezaměstnanosti v roce 2024 mohla udržet na 2,6 %, v příštím roce by pak díky růstu ekonomiky mohla nepatrně klesnout na 2,5 %. Očekáváme, že běžný účet platební bilance letos dosáhne přebytku 1,4 % HDP a v roce 2025 bude vlivem oživení domácí poptávky vyrovnaný.

Hospodaření sektoru vládních institucí by mělo v roce 2024 i navzdory navýšeným výdajům na obranu, vyšším důchodům či nákladům na odstraňování povodňových škod skončit s meziročně o 1 p. b. nižším deficitem. Očekávaný schodek 2,8 % HDP snižuje konsolidační balíček, ukončená opatření související s energetickou krizí i ekonomické oživení. V příštím roce by pak mělo dojít k další konsolidaci veřejných financí a snížení deficitu na 2,3 % HDP. Zadlužení sektoru vládních institucí by při nižší dynamice nominálního HDP mělo v letošním roce dosáhnout 43,9 % HDP a dále vzrůst na 44,8 % HDP v roce 2025. Rizika predikce považujeme v úhrnu za vychýlená směrem dolů.²

2. Reformy a veřejné investice

2.1 Digitální transformace

Digitalizace veřejné správy

Digitalizace veřejné správy využívá (vedle státního rozpočtu a fondů politiky soudržnosti EU) také významné zdroje z Plánu pro oživení a odolnost (*Recovery and Resilience Plans, RRP*) prostřednictvím plnění NPO. V rámci NPO jsou na digitalizaci zaměřeny tyto komponenty: komponenta **1.1 Digitální služby občanům a firmám**, komponenta **1.2 Digitální systémy veřejné správy**, **1.6 Zrychlení a digitalizace stavebního řízení**, a také komponenta **1.7 Digitální transformace veřejné správy**.

V komponentě 1.1 Digitální služby občanům a firmám bylo splněno několik důležitých milníků a cílů, v rámci 4. a 5. žádosti o platbu. Například splněním milníku č. 7 byla uvedena do provozu **jednotná digitální brána poskytující služby občanům a firmám**, konkrétně byly uvedeny do provozu tyto služby: podání počáteční žádosti o přijetí na veřejnou vysokoškolskou instituci; žádost o stanovení použitelných právních předpisů v souladu s hlavou II nařízení (ES) č. 883/2004 o koordinaci systémů sociálního zabezpečení; žádost o důchod z povinných systémů; žádost o financování vysokoškolského vzdělávání, například formou stipendia a půjčky od orgánu veřejné správy nebo instituce. Projekt Portál justice (milník č. 13) zprovoznil **platformu Portál justice**, která je napojena na Portál občana, čímž umožňuje poskytování digitálních služeb občanům. V rámci cíle č. 14 byly **soudní síně vybaveny audiovizuální technikou**.

V rámci této komponenty jsou postupně realizovány také tři projekty na podporu podnikatelského prostředí:

Portál podnikatele

Portál podnikatele bude sloužit k usnadnění komunikace podnikatelů s úřady a k centralizaci potřebných informací. Tento portál poskytne jednotné elektronické rozhraní, kde podnikatelé mohou

² Podrobněji viz [Makroekonomická predikce MF](#) ze dne 6. 11. 2024.

vyřizovat různé administrativní záležitosti, jako jsou žádosti, povolení nebo změny údajů, aniž by museli navštěvovat úřady osobně. **Termín zveřejnění první fáze je očekáván ve 2. čtvrtletí roku 2025.**

Databáze informačních povinností pro podnikatele (DIP)

Databáze informačních povinností byla jako součást milníku č. 8 dokončena a vykázána ve 4. žádosti o platbu. Databáze obsahuje **přehled vybraných informačních povinností vyplývajících z právních předpisů** – ze zákonů, z vyhlášek, z nařízení vlády, z nařízení EU, ze směrnic EU, které mají dopad na podnikatelské prostředí. Databáze shromažďuje povinnosti na jednom místě, což zvyšuje přehlednost v právních předpisech a umožňuje posoudit, do jaké míry jsou povinnosti zatěžující. Databáze obsahuje kromě seznamu povinností vyplývajících z právních předpisů také řadu dalších parametrů. Počítá se s propojením na připravovaný projekt Portál podnikatele a v budoucnu s postupným zapojením prvků umělé inteligence (AI).

Jednotný portál evidence kontrol (JePEK)

Aplikace umožní sdílení termínů a výsledků kontrol mezi kontrolními orgány, které rovněž bude možné transparentně individualizovaným způsobem poskytnout i dotčeným podnikatelským subjektům tak, aby docházelo k co možná nejmenší administrativní zátěži na straně kontrolovaných, ale také kontrolních orgánů.

Během března až června 2024 proběhla série konzultačních schůzek se zástupci kontrolních orgánů v ČR. Na těchto schůzkách kontrolní orgány poskytly informace o kontrolách a povaze jejich informačních systémů. Aktuálně probíhají dokončovací práce na Technické dokumentaci k JePEK a na Aplikaci JePEK

V komponentě 1.2 Digitální systémy veřejné správy, byly uzavřeny smlouvy na realizaci informačních systémů jako součást cíle č. 18. Jedná se například o následující **informační systémy - Centralizace OSVČ, Lékařská posudková služba a Centrální ověřovací místo pro Český statistický úřad, včetně integrace statistických registrů do propojeného datového fondu.**

Kromě NPO je digitalizace podporována i prostřednictvím **programu IROP (Integrovaný regionální operační program)**, který se zaměřuje na rozvoj neveřejné síťové infrastruktury veřejné správy, rozvoj backofficeových služeb prostřednictvím Centrálního místa služeb a také elektronizaci zdravotní péče – **eHealth. Kybernetická bezpečnost** je podporována na národní úrovni, tedy přímo pro NÚKIB a rovněž i na regionální úrovni.

V oblasti digitalizace veřejné správy se dokončují i projekty **e-Sbírka a e-Legislativa**, které mají za cíl modernizaci legislativního procesu a zvýšení dostupnosti a srozumitelnosti práva. V letech 2025 a 2026 se dle aktuální právní úpravy předpokládá postupné zavádění systému e-Legislativa do praxe pro další skupiny právních aktů.

Dne 20. 1. 2024 byl spuštěn projekt eDoklady, který umožňuje ověřování fyzické totožnosti a dalších skutečností pomocí mobilní aplikace, ve které je bezpečně uložen digitální stejnopis platného občanského průkazu. **Postupná implementace ověřování totožnosti pomocí aplikace eDoklady probíhala po celý rok 2024.** Podle harmonogramu začaly eDoklady přijímat všechny ústřední správní úřady od 1. 1. 2024, od 1. 7. 2024 je přijímají i kraje, obce s rozšířenou působností a další státní orgány, jako jsou Policie ČR, finanční správa či Úřad práce. Od 1. 1. 2025 budou eDoklady akceptovány také dalšími orgány veřejné moci, jako jsou volební komise, zastupitelské úřady, školy a obce I. a II. stupně, stejně jako soukromoprávní subjekty, například banky, pošta nebo zdravotní pojišťovny.

Pokud jde o digitalizaci stavebního řízení, Ministerstvo pro místní rozvoj (MMR) pokračuje v **digitalizaci stavebního řízení** pomocí několika nástrojů. Klíčový mezi nimi je *Informační systém stavebního řízení*, který umožňuje přehlednou správu dokumentace a usnadňuje komunikaci mezi stavebními úřady, úředníky a dalšími orgány. Tento systém zajišťuje přístup k potřebným informacím, čímž zjednodušuje proces stavebních řízení a snižuje administrativní zátěž. Spolu s tímto systémem funguje i *Portál stavebníka*, na kterém mohou občané a projektanti podávat žádosti a sledovat stav svých řízení. V současné době se vláda rozhodla vypsát nové výběrové řízení na dodavatele systému

digitálního stavebního řízení, protože současný systém nesplňuje technické ani právní požadavky. Do spuštění nového systému, plánovaného na 1. 1. 2028, bude zavedeno přechodné období, ve kterém úřady mohou používat starší software.

Digitalizace podniků

Digitalizace je zásadní pro posílení konkurenceschopnosti českých podniků na globálním trhu. Zejména je třeba motivovat malé a střední podniky, aby využívaly chytrá řešení, která zefektivní jejich činnost a zvýší produktivitu. ČR klade velký důraz na podporu digitalizace podniků, což se odráží i v NPO prostřednictvím komponenty 1.4 Digitální ekonomika a společnost, inovativní start-upy a nové technologie, a komponenty 1.5 Digitální transformace podniků.

Na podporu digitální transformace podniků byla v rámci NPO zřízena **Evropská centra pro digitální inovace – EDIH (cíl č. 69, komponenta 1.5 Digitální transformace podniků)**. Jejich cílem je podpořit digitální transformaci především malých a středních podniků i státní správy, zavádění nových technologií, přilákání odborníků a posílení odolnosti průmyslu a služeb vůči případným krizím.

Díky NPO byla zřízena **Testovací a experimentální zařízení pro umělou inteligenci AI ve výrobě (cíl č. 70, komponenta 1.5 Digitální transformace podniků)**, které umožňuje malým a středním podnikům testovat a ověřovat aplikace založené na umělé inteligenci v realistických podmínkách. Tento projekt, spolufinancovaný z programu Digitální Evropa, propojuje výzkumné kapacity s potřebami podniků, čímž podporuje inovace a konkurenceschopnost evropského průmyslu.

V rámci splnění milníků č. 64 a milníku č. 250 v NPO byla zahájena činnost **digitálního regulačního pískoviště** a spuštěno rozšířené **středisko pro sledování digitálních médií CEDMO**. Rovněž byla ustavena **Platforma pro digitalizaci hospodářství**, která má za cíl propojit všechny aktéry vnitrostátního digitálního ekosystému. Do budoucna bude tato platforma fungovat jako jedna z pracovních skupin Výboru pro digitální transformaci, jehož zřízení je plánováno v 1. čtvrtletí 2025.

Vzhledem k úspěchu dvou pilotních výzev na podporu digitální transformace podniků realizovaných v rámci NPO (2022-2023), a to **Digitální a Virtuální podnik**, byly tyto výzvy během let 2023-2024 znovu vyhlášeny v rámci Operačního programu Technologie a aplikace pro konkurenceschopnost (OP TAK). Jejich účelem je zvyšování digitální úrovně podniků působících v ČR podporou nákupu a implementací pokročilých nevýrobních digitálních technologií, které zajistí automatizaci, digitalizaci dat a efektivnější propojení a řízení podnikových procesů. K Virtuálnímu a Digitálnímu podniku přibyla ještě výzva Technologie 4.0, která rovněž podporuje digitální transformaci firem, soustředí se však na nákup výrobních technologií v podnicích.

Na národní úrovni dne 24. 7. 2024 vláda ČR schválila **aktualizaci Národní strategie umělé inteligence České republiky 2030**, jejíž jedna z klíčových oblastí se zaměřuje na průmysl a podnikání. Našimi cíli v tomto ohledu jsou podpora podniků při využívání technologií umělé inteligence, podpora rozvoje mezinárodně konkurenceschopných start-upů, podpora pokročilých řešení a vytváření příznivého právního prostředí pro rozvoj umělé inteligence.

Rozvoj digitálních vysokokapacitních sítí

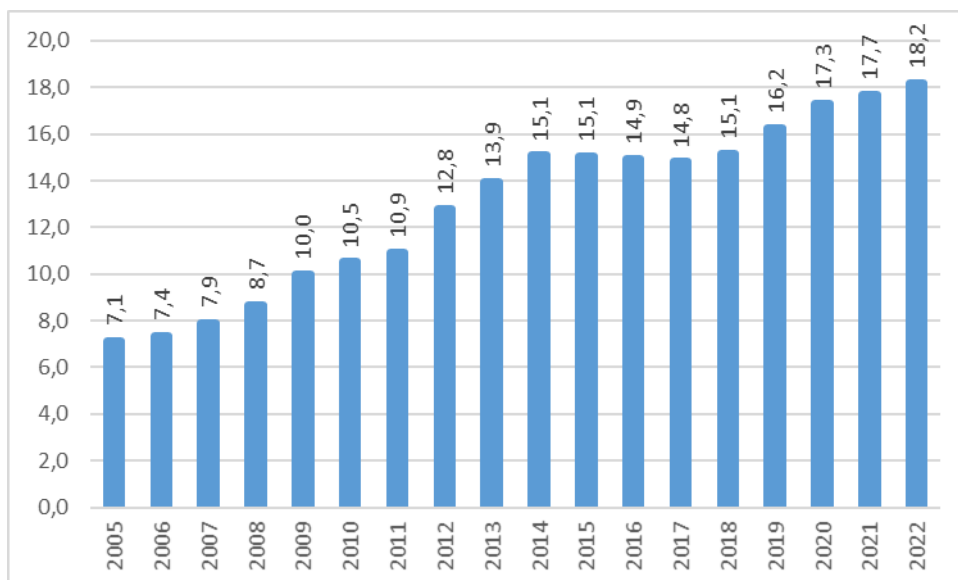
Podpora rozvoje digitálních vysokokapacitních sítí probíhá převážně prostřednictvím opatření přijatých v NPO, a to v **komponentě 1.3 Digitální vysokokapacitní sítě**. Tyto opatření zahrnují zejména tvorbu digitálních technických map, zvýšení počtu přípojek do sítí s velmi vysokou kapacitou, rozšíření pokrytí mobilním signálem 5G na investičně náročných místech, včetně dopravních koridorů, a zajištění pokrytí vlakových souprav mobilním signálem. Podporuje se také průmyslový výzkum a experimentální vývoj u projektů využívajících 5G technologie.

OP TAK se ve své letošní výzvě **Vysokorychlostní internet** zaměřuje na zvýšení dostupnosti vysokokapacitních sítí, které umožní spolehlivý přístup k elektronickým komunikačním službám pro domácnosti, podnikatele, veřejnou správu i další socioekonomické aktéry.

2.2 Fyzická infrastruktura a zelená tranzice

Vláda se zavázala vytvořit podmínky umožňující postupné ukončení využívání uhlí do roku 2033 a směřovat k dosažení klimatické neutrality do roku 2050. Klimatické transformační cíle ČR jsou popsány ve třech zásadních strategických dokumentech: **Státní energetická koncepce**, **Politika ochrany klimatu v ČR** a **Vnitrostátní plán ČR v oblasti klimatu a energetiky na roky 2021–2030**, jejichž aktualizace budou předloženy k projednání vládě.

Graf 2: Podíl energie z obnovitelných zdrojů v ČR (v % podílu obnovitelných zdrojů energie - OZE)

Zdroj: Eurostat

https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/nrg_ind_ren_custom_9519944/default/table?lang=en

Udržitelná doprava

Snižování emisí v dopravním sektoru a výstavba příslušné infrastruktury jsou podporovány z programů OP Doprava, OP Spravedlivá transformace – OP ST, IROP, NPO a Modernizačního fondu (program TRANSPORT). **OP Doprava** podporuje projekty **veřejné infrastruktury pro alternativní paliva a městskou dopravu**, jako jsou tramvajové a trolejbusové tratě. **IROP** v rámci cíle 6.1 – **Podpora udržitelné multimodální městské mobility** – podporuje čistší dopravní systémy, například nákup nízkoemisních a bezemisních vozidel pro MHD a výstavbu dobíjecích a plnicích stanic. Cílem je i posílení multimodality prostřednictvím přestupních terminálů a parkovišť, což motivuje k přechodu z individuální automobilové na veřejnou dopravu.

V rámci komponenty **2.4 NPO, Rozvoj čisté mobility**, se ČR zavázala urychlit výstavbu dobíjecích a plnicích stanic pro alternativní paliva a zvýšit podíl vozidel na alternativní pohony. Tento cíl zahrnuje mimo jiné podporu nákupu elektromobilů, vodíkových vozidel a neveřejných dobíjecích stanic pro obce, kraje, státní správu a další veřejné instituce, která byla obsahem výzvy č. 3/2022 Ekomobilita. V rámci výzvy se podařilo naplnit oba dva stanovené milníky, tedy pořízení 1485 vozidel a 200 wallboxů. V rámci komponenty 2.4. byl dále podpořen nákup elektromobilů pro podnikatelský sektor, konkrétně jde o Záruční program Elektromobilita, který byl určen na podporu nákupu elektromobilů a dobíjecí infrastruktury pro podnikatele. Příjem žádostí byl zahájen v březnu 2024 a již v říjnu byl z důvodu vyčerpané alokace, která byla více než 2 miliardy korun, ukončen. Celkem podnikatelé zažádali o podporu 6100 vozidel a 2700 dobíjecích stanic. Dále byla kofinancována podpora dobíjecích stanic pro elektromobily v obytných budovách v rámci úspěšného programu Nová zelená úsporám, kde bylo podpořeno desetitisíce dobíjecích bodů. **Elektrifikace železniční dopravy**, považovaná za vládní prioritu, se administrativně zjednodušuje a urychluje. Podporu získává jak z **programu TRANSPORT**, tak z **NPO**, konkrétně prostřednictvím **komponenty 7.6 Elektrifikace**

železniční dopravy. Kromě modernizace železnice bude z programu TRANSPORT Modernizačního fondu v roce 2024 podpořen také rozvoj městské hromadné dopravy – pořízení elektrických a vodíkových autobusů, trolejbusů, parciálních trolejbusů a tramvají.

Přechod na čistší zdroje energie

V kontextu zelené transformace a environmentální udržitelnosti byly přijaty dva důležité zákony: **Lex OZE I** (účinný od 24. 1. 2023), který usnadňuje povolování a výstavbu obnovitelných zdrojů energie, a **Lex OZE II** (účinný od 1. 1. 2024), který zavedl energetická společenství a společenství pro obnovitelné zdroje energie jako nové účastníky trhu. V rámci splnění milníku č. 309 komponenty 7.2 NPO bylo k 1. 8. 2024 **spuštěno Elektroenergetické datové centrum**, jehož úkolem je zajištění všech nezbytných datových toků. **V legislativním procesu je nyní také Lex OZE III, zaměřený na právní rámec pro akumulaci a agregaci flexibility elektřiny.** Tento zákon má za cíl zvýšit produkci z obnovitelných zdrojů a zlepšit infrastrukturu a regulační prostředí. Účinnost se plánuje postupně od 1. 1. 2025 a 1. 7. 2026.

Jedním z klíčových zdrojů financování nízkouhlíkové ekonomiky je i **OP TAK**. V roce 2024 byly otevřené výzvy na podporu výstavby větrných elektráren, malých vodních elektráren a vtláčení biometanu. Podnikatelům je k dispozici rovněž výzva Úspory energie, a to jak v dotační, tak v úvěrové verzi, kterou administruje Národní rozvojová banka. Výzva se zaměřuje na snížení energetické náročnosti podnikatelských nemovitostí a úspory energií v podniku. **Výzva na podporu biomasy by měla být vyhlášena 12. 12. 2024. Na cestě ke schválení je i návrh zákona o urychlení využívání obnovitelných zdrojů energie.** Tento zákon by měl urychlit využívání OZE prostřednictvím definování akceleračních zón, kde budou záměry na využití OZE povolovány ve zjednodušeném režimu. S tím souvisí i splnění milníků 340, 341 a 343 v komponentě 7.7 NPO, konkrétně se jedná o **vstup jednotného environmentálního stanoviska v platnost, a spuštění technické pomoci s cílem urychlit a zlepšit kvalitu environmentálních povolovacích procesů.** V rámci komponenty 7.1 **Infrastruktura pro OZE a elektrizační soustavu** byl vypsán **dotační titul pro provozovatele regionálních distribučních soustav**, jehož cílem je zvýšit kapacitu pro připojení OZE. Podporu úspor a zapojování OZE v lokálních distribučních soustavách pak zajišťují dvě výzvy v OP TAK.

V případě komponenty 2.3 NPO Přechod na čistší zdroje energie, provedlo MPO **posouzení postupu dosahování dekarbonizace dálkového vytápění v Česku v souladu s požadavky právních předpisů EU** (milník č. 110). Rovněž došlo i k **posouzení trajektorií udržitelného využívání bioenergie a dodávek biomasy v Česku** (milník č. 111) nebo k **vypracování plánu investic do zařízení na výrobu tepla a elektřiny** v souladu se zásadou významně nepoškozovat životní prostředí (milník č. 113). Také **programy Modernizačního fondu** podporují zvyšování energetické účinnosti v systémech dálkového vytápění a efektivní nakládání s energií.

V dubnu 2024 byla vyhlášena v pořadí již šestá výzva č. 2/2024 z Národního programu Životní prostředí (NPŽP) na podporu zapojování obcí do evropské iniciativy Pakt starostů a primátorů pro klima a energii (*Covenant of Mayors for Climate & Energy*). Výzva je určena pro obce, dobrovolné svazky obcí a místní akční skupiny. Předmětem podpory je primárně zpracování Akčního plánu pro udržitelnou energii a klima, který zahrnuje výchozí emisní bilanci a hodnocení klimatických rizik a zranitelnosti včetně návrhu konkrétních opatření v oblasti snižování emisí CO₂ a přizpůsobení se změně klimatu. Celková alokace této výzvy je 15 mil. Kč.

Přechod na oběhové hospodářství

Významná podpora rozvoje infrastruktury odpadového a oběhového hospodářství ČR ze strany MŽP plyne z **Operačního programu Životní prostředí (OPŽP)**. V rámci **OPŽP 2021-2027, Specifického cíle 1.5 Podpora přechodu na oběhové hospodářství účinně využívající zdroje** je prioritou podpora: prevence vzniku odpadů, sběr, vysoce kvalitní třídění a dotřídňování, materiálová recyklace odpadů, vybrané formy energetického využití odpadů (např. bioplynové stanice). **Na problematiku druhotných surovin, snižování materiálové náročnosti výroby a snížení využití primárních surovin je zaměřen OP TAK.**

Cílem komponenty **2.7 Cirkulární ekonomika, recyklace a průmyslová voda** NPO je v souladu se zásadními strategickými dokumenty EU (Akční plán EU pro oběhové hospodářství, Nový akční plán

EU pro oběhové hospodářství) podpořit urychlení přechodu na oběhové hospodářství v ČR, předcházet vzniku odpadů, navýšit recyklační infrastrukturu, omezit plýtvání druhotnými surovinami, zvýšit obsah recyklovaných materiálů ve výrobcích a zvýšit surovinovou bezpečnost ČR.

Reforma 2.7.1.: Implementace nové legislativy odpadového hospodářství ČR

Reforma představuje proces koordinace a implementace **nově přijaté legislativy odpadového hospodářství ČR. Nová odpadová legislativa** (zákon č. 541/2020 Sb., o odpadech; zákon č. 542/2020 Sb., o výrobcích s ukončenou životností; novela zákona o obalech č. 477/2001 Sb., o obalech a o změně některých zákonů; zákon č. 545/2020 Sb., kterým se mění zákon o obalech a o změně některých zákonů (změnový zákon) a zákon č. 243/2022 Sb., o omezení dopadu vybraných plastových výrobků na životní prostředí), **která podporuje přechod na oběhové hospodářství** a reflektuje všechny závazné cíle vyplývající z přijatého evropského práva.

V návaznosti na přijetí nové legislativy odpadového hospodářství byly rovněž ve 3. čtvrtletí 2023 dokončeny a publikovány ve Sbírce zákonů ČR příslušné prováděcí předpisy.

Aktualizace krajských POH:

V květnu 2022 byla vládou ČR schválena aktualizace **Plánu odpadového hospodářství ČR pro období 2015–2024 s výhledem do roku 2035** (POH ČR), který představuje základní strategický dokument a vizi pro odpadové hospodářství do roku 2035. V návaznosti na schválení aktualizace národního POH probíhaly aktualizace krajských POH, které byly dokončeny ve 4. čtvrtletí 2024.

Další plánované legislativní změny v oblasti odpadového a oběhového hospodářství:

Návrh legislativní úpravy k povinnému zálohování vybraných jednorázových obalů (plastových nápojových lahví a kovových nádob na nápoje):

Meziresortní připomínkové řízení k návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 477/2001 Sb., o obalech a o změně některých zákonů (zákon o obalech), ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony, bylo ukončeno dne 4. 1. 2024. Dne 11. 4. 2024 proběhlo konferenční vypořádání obdržených připomínek v rámci meziresortního připomínkového řízení. Vláda ČR schválila návrh zákona dne 10. 10. 2024 a sněmovně návrh zákona předložila dne 11. 10. 2024. Návrh zákona byl rozeslán poslancům jako tisk 818/0. Projednávání tisku bylo navrženo na pořad 119. schůze (od 19. listopadu 2024). Novela zákona by měla nabýt účinnosti během roku 2025, spuštění samotného zálohového systému se bude odvíjet v závislosti na ukončení legislativního procesu a lhůtě, která bude stanovena na přípravu systému.

Reforma 2.7.2: Dopracování a implementace strategie Cirkulární Česko 2040

Strategický rámec cirkulární ekonomiky České republiky 2040, schválený vládou ČR 13. 12. 2021, formuluje předpoklady pro to, aby ČR prostřednictvím cirkulární ekonomiky byla dlouhodobě odolná vůči budoucím environmentálním hrozbám, včetně změny klimatu a úbytku biodiverzity, a rozvíjela celkově udržitelný společenský systém. Strategický rámec definuje jednotlivé cíle a stanovuje opatření a nástroje pro jejich dosažení. V červnu 2023 byl vládou ČR schválen navazující implementační Akční plán Cirkulární Česko 2040 pro období 2022-2027, který stanovuje konkrétní aktivity a úkoly na následující šestileté období s cílem přispět naplnění cílů stanovených ve Strategickém rámci cirkulární ekonomiky České republiky 2040.

Investice 2.7.1.1.: Budování recyklační infrastruktury

V červenci 2023 byla z NPŽP v rámci NPO vyhlášena dotační výzva č. 6/2023 – Využití a zpracování biologicky rozložitelného odpadu, s celkovou alokací 1,6 mld. Kč. Příjem žádostí o podporu probíhal od 1. 9. 2023 – 2. 9. 2024. Cílem výzvy bylo podpořit zkapacitnění a zefektivnění systému nakládání s biologicky rozložitelnými odpady jako celku, a to především prostřednictvím podpory zařízení pro zpracování biologicky rozložitelných odpadů (BRO) a aplikace a zapravování kompostu vyprodukovaného ze zařízení na zpracování bioodpadů na zemědělskou půdu. Podpora byla určena

především pro zemědělské subjekty a podniky činné v oblasti odpadového hospodářství (kompostárny, bioplynové stanice). Do konce 4. čtvrtletí 2024 budou vyhodnoceny veškeré přijaté žádosti o podporu.

Reforma lesnictví a správy vodních toků

V případě komponenty **2.6 Ochrana přírody a adaptace na změnu klimatu** splní MZe do konce roku 2024 zbývající cíle v NPO. Jedná se o cíl č. 133 zaměřený na vybudování **odolné protipovodňové ochrany**. V rámci tohoto cíle bude do konce roku 2024 zrealizováno celkem 23 projektů (z toho MZe realizuje 11 projektů a MŽP 12 projektů). Dále se jedná o cíl č. 141, který je zaměřený na **zalesnění ploch melioračními a zpevňujícími dřevinami**.

Podpora renovace obytných budov a veřejných budov a výměna zdrojů vytápění

Jedním z klíčových cílů NPO je snížení energetické náročnosti veřejných budov. Splněním cíle č. 108 komponenty **2.2 Snižování spotřeby energie ve veřejném sektoru bylo podpořeno 400 projektů renovace budov**. Vybrány byly pouze projekty v souladu s kritérii energetické účinnosti (docílení, snížení spotřeby primární energie či v průměru snížení přímých a nepřímých emisí skleníkových plynů v porovnání s předchozími emisemi o minimálně 30 %).

V OP ŽP jsou realizovány projekty na snížení energetické náročnosti veřejných budov a vybudování obnovitelných zdrojů energie a výstavbu veřejných budov v pasivním nebo plusovém standardu. Podpořeny byly také projekty na výměnu zdrojů vytápění u nízkopříjmových domácností.

Renovace budov a ochrana ovzduší

Renovace budov je převážně zaměřena na zlepšení jejich energetické účinnosti a snižování emisí. Podpora rodinných a bytových domů je realizována v programu Nová zelená úsporám. Program se zaměřuje na komplexní renovace, novostavby, dále podporuje využívání obnovitelných zdrojů energie a adaptačních a mitigačních opatření. Program podporuje širokou skupinu žadatelů. Relevantní pro ochranu ovzduší je i podpora poradenských služeb s podobným záměrem na účinnou energetiku. Viz Kapitola 2.7 - Energetika

Společná zemědělská politika

Rok 2024 byl již druhým rokem, kdy byla realizována nová Společná zemědělská politika (SZP). V roce 2024 **proběhla modifikace Strategického plánu SZP**, další modifikaci/e plánuje MZe i pro rok 2025. Kontinuálně také probíhal proces implementace do právního řádu ČR, a to především prostřednictvím novel nařízení vlády vycházejících z provedených aktualizací Strategického plánu SZP. Průběžně jsou také vyhlášována kola příjmů žádostí a s tím souvisí příprava Pravidel pro žadatele o dotace, kterými se stanovují podmínky pro poskytování dotací na projektová opatření.

EK zahájila v lednu 2024 **strategický dialog o budoucnosti zemědělství**, k projednávání bylo přizváno dvacet devět zástupců největších evropských zájmových organizací z oblasti zemědělství, potravinářství, životního prostředí a ochrany zvířat i zástupci bankovního sektoru nebo univerzit. Výsledná zpráva z tohoto dialogu představená v září t.r. bude základem pro přípravu Vize pro zemědělství a potravinářství, kterou by Komise chtěla představit během prvních 100 dnů svého nového funkčního období.

2.3 Vzdělávání a trh práce

Vzdělávání a digitalizace

Klíčový strategický dokument v oblasti vzdělávání představuje **Strategie vzdělávací politiky ČR do roku 2030+** a související implementační plán, nazvaný **Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy ČR 2023–2027**. Tento dokument vytyčuje v oblasti vzdělávací politiky pro regionální školství tři hlavní priority: Děti a mládež: osobnostní rozvoj a motivace pro celoživotní učení; Školy a pedagogové: moderní vzdělávání a připravení pedagogové a Efektivní systém školství: udržitelný a efektivní systém založený na odpovědnosti za výsledky.

V oblasti předškolního vzdělávání je prioritou zvýšení kvality a dostupnosti předškolního vzdělávání, přičemž je kladen důraz na zapojení co největšího počtu dětí. Součástí jsou také aktivity zaměřené na integraci dětí-cizinců a na podporu pedagogických pracovníků. Ministerstvo školství, mládeže a

tělovýchovy (MŠMT) poskytuje i specificky zaměřenou finanční pomoc cílenou na ukrajinské uprchlíky, například prostřednictvím financování pozice ukrajinských asistentů pedagoga v mateřských, základních a středních školách. Zároveň se **dokončují práce na revizi národního kurikula - Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání**. V návaznosti na jeho dokončení by školy měly mít možnost realizovat volitelně dle něj výuku od školního roku 2025/26, povinně pro 1.-6.ročník základních škol pak od 1. 9. 2027. V rámci reformy regionálního školství probíhá proces inovace oborové soustavy oborů vzdělání pro střední odborné vzdělávání.

MŠMT také podniká další aktivity v rámci rovného přístupu ke vzdělávání. Od školního roku 2022/2023 probíhá **projekt PROP díky prostředkům z NPO 3.2 Podpora škol**, ve kterém jsou **podpořeny školy se sociálním znevýhodněním**. V roce 2024 proběhlo 3. kolo této výzvy a v projektu je tak momentálně zapojeno 438 škol. Výstupem projektu je návrh indexového financování, díky kterému bude možné systémově více finančně podporovat školy se sociálním znevýhodněním. Novela zákona, která toto bude umožňovat, je svou účinností naplánována na 1. 1. 2026 a je momentálně v poslanecké sněmovně.

V rámci projektu PROP probíhá od jara 2024 také aktivita zaměřená na **ukončování etnické segregace ve vzdělávání** skrz činnost zřizovatele škol. Meziinstitucionální spoluprací jsou pilotovány možnosti práce s vybranými zřizovateli za cílem zavádění kroků směřujících k vyrovnané vzdělávací úspěšnosti a rozložení žáků romského původu v rámci lokální vzdělávací soustavy, především základních škol. Financování projektu je zatím zajištěno do konce projektu PROP, tedy konce roku 2025.

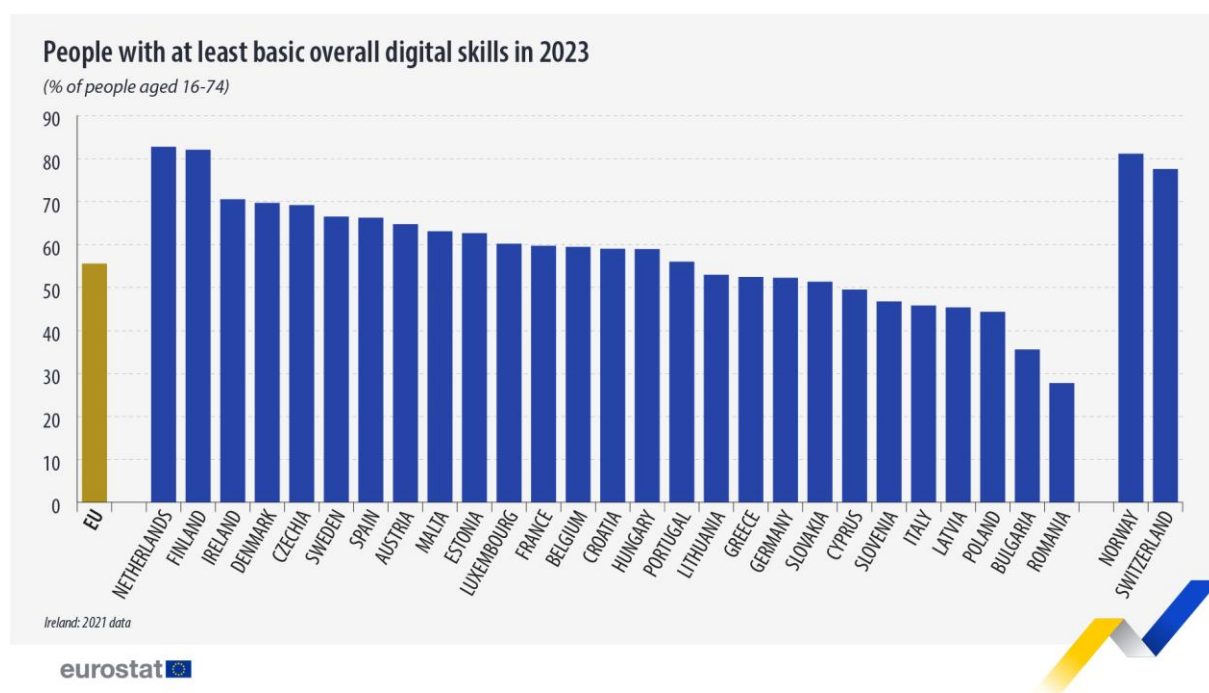
Dalším opatřením pro snižování sociálního znevýhodnění je **snaha zavést sociálního pedagoga** mezi pedagogické pracovníky. Tato pozice dokáže velmi dobře propojovat školy se sociálními službami a dalšími institucemi tak, aby došlo k včasné intervenci na snížení sociálního znevýhodnění. Pro přesné vydefinování náplně této pracovní pozice vznikla na MŠMT pracovní skupina, která funguje od září 2024.

Významnou součástí modernizace českého školství je pokračující reforma přípravy budoucích učitelů a učitelek. Byl vytvořen a přijat **Kompetenční rámec absolventa učitelství**, který představuje národní standard kvality pro absolventy učitelství. Je posilována také internacionalizace přípravy učitelů, zvyšování atraktivity učitelství a rozvoj oborových didaktik jako klíčové složky přípravy učitelů, zejména prostřednictvím dotačního programu **Na učitelích záleží a výzvy Podpora pregraduální přípravy budoucích učitelů a učitelek v rámci Operačního programu Jan Amos Komenský (OP JAK)**. Od 1. 1. 2024 bylo zavedeno tzv. Adaptační období pro začínající učitele, které trvá dva roky a zahrnuje metodické vedení zkušeným učitelem.

Ve snaze zlepšit inkluzivitu vzdělávacího systému plánuje MŠMT od roku 2025 financovat **školní psychology a speciální pedagogy** z rozpočtu státu. Každá základní škola by měla mít nárok na určitý úvazek těchto pozic. V budoucnu by se tento systém mohl rozšířit i do mateřských a středních škol. MŠMT také investovalo do rozvoje digitálního vzdělávání, zejména díky prostředkům z NPO a jeho komponentě **3.1 Inovace ve vzdělávání v kontextu digitalizace**. V rámci implementace revidovaného kurikula se zavedením nové klíčové digitální kompetence a nového obsahu ve vzdělávací oblasti Informatika, byly školy podpořeny významnou finanční intervencí z NPO komponenty 3.1 na vybavení škol digitálními technologiemi. Splněním cíle č. 174 **bylo podpořeno více než 10 000 škol, které byly vybaveny digitálními technologiemi – pokročilými digitálními učebními pomůckami pro rozvoj informatického myšlení a digitálních kompetencí žáků, a to ve výši 1,7 mld. Kč za období 2022-2023, a zároveň v průběhu let 2022-2024 byly školy finančně podpořeny ve výši 1,6 mld Kč na zakoupení mobilních digitálních zařízení pro znevýhodněné žáky**. Tato zařízení tak vytváří tzv. školní fond mobilních digitálních zařízení a dosažení splnění cíle č. 173 je stanoveno na minimálně 70 000 takových zařízení, na počátku roku 2025 bude tato finanční intervence teprve vyhodnocována. Současně probíhá od roku 2024 do roku 2026 rozvoj digitálních kompetencí učitelů podle evropského rámce DigCompEdu, a to na základě výzvy MŠMT, kterou realizuje Národní pedagogický institut (NPI ČR) v projektu NPO 3.1 – AIDIG. Zaměřuje se na aktuální témata související s rozvojem digitálních technologií např. AI ve výuce, dezinformace a mediální gramotnost, kyberbezpečnost, digitální wellbeing apod.

Vzhledem k měnícím se potřebám trhu práce dochází k postupné transformaci vysokých škol s cílem adaptace na nové formy vzdělávání. S podporou NPO došlo k **zvýšení kapacity vysokých škol a přizpůsobení studijních programů moderním trendům**, zejména v souvislosti s vývojem digitálních technologií a pokrokem v environmentální udržitelnosti. Prostřednictvím milníku č. 325, komponenty **7.4 Přizpůsobení škol – podpora zelených dovedností a udržitelnosti na vysokých školách** byla vyhlášena výzva na podporu přizpůsobení vysokých škol prostřednictvím podpory rozvoje zelených dovedností ve studijních programech. Cílem je vytvořit minimálně 20 nových studijních programů, rozšířit stávající studijní programy o nejméně 50 nových kurzů a vytvořit nejméně 20 kurzů celoživotního vzdělávání.

Graf 3: Podíl osob ve věku 16-74 se základními digitálními dovednostmi v rámci jednotlivých ČS

Zdroj: Eurostat

<https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/w/ddn-20231215-3>

Rozvoj trhu práce a zaměstnanost

V oblasti aktivní politiky zaměstnanosti v letošním roce probíhá pilotní **testování nového nástroje „integrační pracovní místo“ (IPM)**. Tento nástroj poskytuje zaměstnavatelům mzdový příspěvek na vytvoření pracovních míst, přičemž zaměstnavatelé jsou zároveň povinni pravidelně umožňovat zaměstnancům účast na integračních a vzdělávacích aktivitách během výkonu jejich pracovní činnosti. IPM je pilotně realizováno na základě §106 zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, v rámci projektů *Nová etapa, Věk není překážkou*. V roce 2024 probíhalo pilotní ověřování v působnosti 7 vybraných pracovišť ÚP ČR. Do konce září se do pilotáže zapojilo 21 zaměstnavatelů a 105 zaměstnanců. Z předběžných evaluačních výsledků vyplývá pozitivní dopad na cílovou skupinu, v listopadu 2024 proběhla konference k tomuto tématu, přičemž výstupy jsou zveřejněny na webu MPSV. Od roku 2025 je plánováno rozšíření pilotního ověření také v rámci projektu *Záruky pro mladé*, které jsou financovány z **Operačního programu zaměstnanost plus (OPZ+)** a **rozšíření realizace o dalších 21 lokalit** (pracovišť ÚP ČR).

ČR také pokračuje v krocích směřujících k legislativnímu zakotvení a **podpoře sociální ekonomiky**, včetně přijetí zákona o **integračním sociálním podniku**. Tento zákon se zaměřuje na lepší začlenění sociálně a zdravotně znevýhodněných osob do pracovního procesu. Rovněž se připravuje návrh na revizi **chráněného trhu práce**. Tato novela má za cíl zefektivnit poskytování příspěvků na zaměstnávání osob se zdravotním postižením a eliminovat nejvýraznější nedostatky spojené s

poskytováním této společensky potřebné podpory. Zmíněná oblast je převážně financována v rámci specifického cíle 2.1 – **Aktivní začleňování z OPZ+**.

V oblasti podpory integrace na trh práce nejvíce znevýhodněných osob došlo v roce 2024 rovněž k metodické úpravě realizace nástroje veřejně prospěšné práce (VPP). U tohoto nástroje byl významně posílen aspekt boje se sociálním vyloučením a podpora nejvíce znevýhodněných osob, resp. osob s významně omezenou možností uplatnit se na otevřeném trhu práce. VPP je možné zřizovat pouze pro uchazeče o zaměstnání, kteří mají bydliště v malých obcích významně zatížených sociálním vyloučením, resp. pro uchazeče o zaměstnání, kteří vykonávali veřejnou službu. Výjimkou jsou VPP zřizována ve prospěch obcí zasažených v září 2024 povodněmi. Záměrem je prostřednictvím IPM, VPP a integračních sociálních podniků vytvořit ucelenou sadu podpory osob se specifickými potřebami flexibilně reagující na různé potřeby a možnosti lokálních trhů práce.

Vysokou prioritou v oblasti zaměstnanosti zůstává **podpora standardních rekvalifikací**, financovaných z OPZ+, i těch **zaměřených na digitální dovednosti**, financovaných z NPO. Nadále pokračuje i podpora v rozvoji Databázi rekvalifikací a kurzů dalšího vzdělávání, zejména v podobě splnění milníku č. 186 **komponenty 3.3 Modernizace služeb zaměstnanosti a rozvoj trhu práce**. V rámci podpory dalšího vzdělávání byl na jaře spuštěn projekt NPO **Digi pro firmy**, jehož cílem je podpora vzdělávání zaměstnanců prostřednictvím jejich zaměstnavatelů. Klíčovou změnou je rovněž zefektivnění veřejných služeb zaměstnanosti, racionalizace pobočkové sítě Úřadu práce provázené snížením byrokratické zátěže prostřednictvím digitalizace.

ČR se v souladu se Strategií rodinné politiky 2024-2030 zaměřuje na **zvyšování kapacit dětských skupin** (dle zákona č. 247/2014 Sb., ve znění pozdějších předpisů). Jejich vznik a rozvoj jsou financovány z OPZ+ i z NPO (z investice Zvýšení kapacity zařízení péče o děti). V legislativním procesu (před 3. čtením) je novela zákona o dětské skupině, která **upravuje tzv. sousedskou dětskou skupinu**. Pilotování této nové služby probíhá do konce roku 2024 v rámci inovativního projektu financovaného z OPZ+.

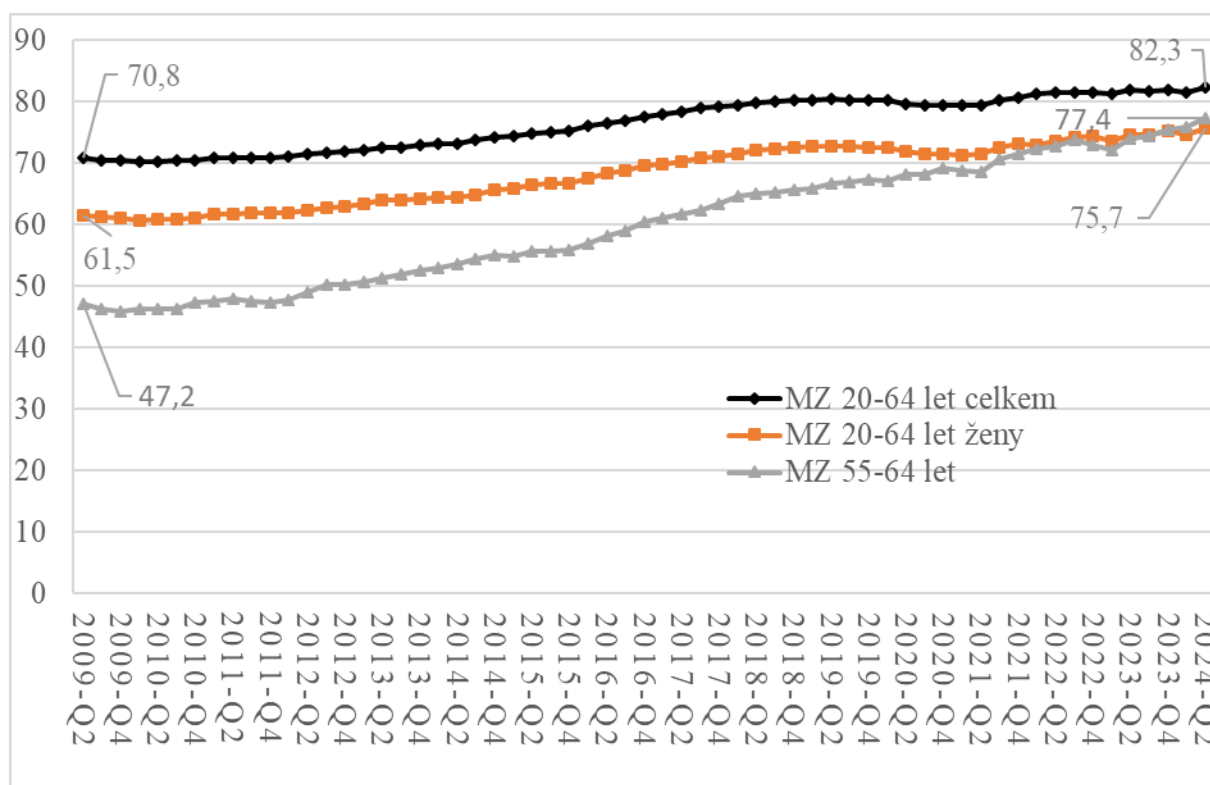
Ministerstvo práce a sociálních věcí (MPSV) realizuje tříletý **projekt Podpora a zvyšování kvality služeb v oblasti péče a sladování pracovního a rodinného života**. Projekt, financovaný z OPZ+, se soustředí na zvýšení zapojení mužů do péče a na zlepšení dostupnosti a kvality služeb péče o děti. Cílem je komplexní podpora pečujících a s tím související snížení rozdílů v postavení mužů a žen na trhu práce.

V rámci boje proti dlouhodobému rozdílu v odměňování žen a mužů na českém pracovním trhu je realizován **Akční plán rovného odměňování žen a mužů na období 2023–2026**. Pokračuje postupná transpozice směrnice o transparentnosti v odměňování. Na řešení problému rovného odměňování je zaměřen probíhající **projekt Rovná odměna**, financovaný z OPZ+.

V rámci přípravy na stárnutí společnosti je realizován **Akční plán k naplnění Strategického rámce přípravy na stárnutí společnosti na období 2023–2025**.

Pokud jde o **pracovní migraci**, ČR pracuje na systému, který bude více odpovídat potřebám trhu práce s důrazem na **podporu příchodu osob s vyšší kvalifikací**. V rámci OPZ+ došlo k podpoře integrace cizinců, především ve formě financování výuky českého jazyka, rekvalifikace nebo speciálních pracovních právních poradenství. Za účelem podpory ekonomické soběstačnosti a využití kvalifikačního potenciálu zahraničních zaměstnanců **MPSV ve spolupráci s MŠMT připravily zázemí pro jazykové kurzy češtiny pro cizince**. Nadále také pokračuje realizace **vládních programů** určených pro kvalifikované zahraniční pracovníky z vybraných zemí mimo EU v rámci vládou stanovených **ročních kvót** pro jejich přijímání. V roce 2024 došlo zejména ke spuštění nového Projektu pracovní migrace z Indonésie a k podstatnému navýšení kvót pro pracovní migraci z Filipín a Mongolska jako významných zdrojových zemí. V omezeném rozsahu došlo i k obnovení pracovní migrace z Ukrajiny, přístup k zaměstnání v ČR však aktivně využívají především držitelé **dočasné ochrany** (udělované osobám, které Ukrajinu opustily v důsledku ruské vojenské invaze) již pobývajících na našem území. V roce 2024 si dočasnou ochranu v ČR prodloužilo 320 tisíc uprchlíků a spolu s nově příchozími jejich počet dosahuje 380 tisíc.

Graf 4: Míra zaměstnanosti (MZ) v ČR: celkem ve věku 20-64 let, žen, starších osob ve věku 55-64 (v %; sezónně očištěná data)

Zdroj: Eurostat

https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/LFSI_EMP_Q_custom_5123938/bookmark/table?lang=en&bookmarkId=5b4f0e4e-d405-447c-ae8b-6aa91321c4cc

2.4 Instituce, regulace a podpora podnikání ³

Protikorupční reformy a podpora podnikání

ČR se v rámci posílení protikorupčního rámce zaměřila na klíčové reformy, které jsou primárně realizovány skrze NPO, konkrétně jeho **komponentu 4.3 Protikorupční reformy**. Jedním z hlavních kroků bylo **přijetí zákona o ochraně oznamovatelů** a souvisejícího změnového zákona, které nabyly účinnosti 1. 8. 2023 (milník č. 202). Tento zákon poskytuje ochranu širokému spektru osob, které vykonávají práci nebo jsou v obdobném postavení (uchazeči o práci, stážisté, OSVČ, poskytovatelé dodávek, služeb, stavebních prací apod.) v soukromém i veřejném sektoru, a to v případě, že oznámí protiprávní jednání, k němuž došlo v organizaci, s níž jsou spojeni. Další významnou reformou je **soudní reforma** zaměřená na posílení legislativního rámce a zvýšení transparentnosti v oblasti soudů, soudců, státních zástupců a soudních exekutorů. Novela zákona o soudech a soudcích (milník č. 203) přinesla objektivní pravidla pro výběr soudců a soudních úředníků, zpřesnila vedlejší činnosti soudců a zefektivnila soudní řízení za účasti přísedících.

Výrazným krokem vpřed je také **vytvoření metodiky pro měření korupce v ČR, která umožní efektivní a replikovatelný způsob měření přímých i nepřímých zkušeností s korupcí**. Tento projekt spadá pod milník č. 205 komponenty NPO 4.3. **Posílení protikorupčního rámce v ČR** by mělo být dále podpořeno **novou regulací lobbování**, která zavede pravidla pro lobbování, registr lobbování a stanoví sankce za jejich nedodržování. Tato reforma má být dokončena do léta 2025.

V oblasti podpory podnikání byla v roce 2024 v rámci OP TAK vyhlášena výzva zaměřená na **marketing**, další výzva je zaměřena na **renovace podnikatelských brownfieldů v oblasti cestovního**

³ Název kapitoly koresponduje se 4. komponentou Národního plánu obnovy: Instituce, regulace a podpora podnikání v reakci na COVID-19, <https://www.planobnovy.cz/instituce-regulace-a-podpora-podnikani-v-reakci-na-covid>

rchu⁴. Dále v rámci **OP TAK** byl vyhlášen formou finančních nástrojů prostřednictvím **Národní rozvojové banky** program „**Expanze úvěry**“, který nabízí malým a středním podnikům bezúročné investiční úvěry zejména na **nákup strojů, zařízení a technologií a „Bezúročný úvěr FVE“** pro snižování **nákladů na čistou energii**. Dalším podporou pomocí finančního nástroje je **Brownfield fond**, který je zaměřen na **modernizaci zastaralých, prostorově a technicky nevyhovujících objektů, budov a areálů v ostravské aglomeraci**. Pro podporu rizikového kapitálu vznik **Inovační fond Trojmoří**, který má mezinárodní přesah a podporuje startupy a scaleupy. Další podporou v rámci NPO je produkt finančního nástroje „**Mezanin**“ pro podporu MSP formou podřízených zvýhodněných investičních úvěrů k plnění klimatických cílů a zelené transformace. MMR zároveň pokračuje v podpoře rozvoje infrastruktury cestovního ruchu prostřednictvím **Národního programu podpory cestovního ruchu v regionech**. Ministerstvo kultury pokračuje v reformách a veřejných investicích do rozvoje kulturního a kreativního sektoru. Rozvoj podnikání malých a středních podnikatelů v uhelných regionech je podporován i v **rámci OP ST**, v rámci něhož jsou vyhlášeny formou finančního nástroje **bezúročné úvěry programu Transformace**.

Moderní veřejná správa

Zastřešujícím strategickým dokumentem v oblasti modernizace veřejné správy je **koncepce Klientsky orientovaná veřejná správa 2030**, která zahrnuje nový **Akční plán na období 2024–2026**. Tento plán obsahuje opatření ke zlepšení komunikace mezi veřejnou správou a podnikateli, posílení prostředí pro strategické řízení a vytvoření informačního systému pro správu voleb.

IROP, v rámci specifického cíle 1.1 – Využívání přínosů digitalizace pro občany, podniky, výzkumné organizace a veřejné orgány podporuje **vytvoření integrovaných a srozumitelných služeb pro občany**, které budou přístupné na jednom místě prostřednictvím jednotného portálu a přístupu pomocí elektronické identity. Primárně se jedná o elektronizaci veřejných služeb, jako jsou **eHealth, eJustice a eEducation**, rozšíření datového fondu a budování neveřejné síťové infrastruktury. Plnění tohoto cíle přispěje k efektivnějšímu a rychlejšímu poskytování veřejných služeb.

V rámci komponenty **NPO 4.4 Zvýšení efektivity výkonu veřejné správy** jsou realizována opatření na rozšíření využívání zásad informovaného rozhodování ve veřejné správě, podporu přilákání a udržení talentů ve veřejné správě, zlepšení koordinace politik a strategického plánování a zvýšení pro-klientské orientace veřejné správy. Například se připravuje přijetí souhrnné zprávy o **soudržnosti politik pro udržitelný rozvoj** která přinese jednak komplexní obraz strategické práce veřejné správy ve vztahu k SDGs a strategickému rámci ČR 2030, jednak navrhne – kde to bude nutné – cesty k obsahové i procesní koherenci klíčových strategií národní úrovně. Další aktivity zahrnují přijetí nové metodiky pro analýzu dopadů regulace a aktualizaci modelů, které pokrývají klíčové klimatické a energetické procesy důležité pro ČR. Dále je realizován **projekt Zvýšení efektivity, proklientské orientace a využití principů „evidence-informed“ při rozhodování ve veřejné správě**. Cílem tohoto projektu je navržení elektronického nástroje pro sběr dat ve veřejné správě, který má zabezpečit efektivnější využívání dat, a dále realizace vzdělávacího programu pro front-office úředníky v pro-klientském přístupu.

Zlepšení fungování státní služby má za cíl **novela zákona o státní službě**. Předpokládaná účinnost novely je stanovena na leden roku 2025, přičemž některá ustanovení nabývají účinnosti až v roce 2026. V souvislosti se státní službou a její modernizací též stojí za zmínku projekt v rámci komponenty 4.4 NPO, jehož cílem je vytvoření **akčního plánu pro rozvoj lidských zdrojů ve státní službě** a zpracování dopadové studie na současné fungování české státní služby. S efektivním výkonem veřejné správy úzce souvisí i modernizace zadávání veřejných zakázek. V této souvislosti byla na jaře 2024 přijata **Národní strategie veřejného zadávání**. V rámci této strategie budou z prostředků NPO, konkrétně plněním milníku č. 281, **komponenty 4.1 Systémová podpora veřejných investic**, realizovány aktivity jako například profesionalizace veřejných zadavatelů, zpracování **Akčního plánu pro udržitelné nakupování** nebo podpora rozvoje centralizovaného zadávání.

⁴ Výzva Renovace brownfieldů pro cestovní ruch (výzva I) by měla být vyhlášena 16.12. 2024

2.5 Výzkum, vývoj a inovace

V říjnu vládou byla schválena **Hospodářská strategie ČR**. Jejím deklarovaným cílem je, aby se země do roku 2040 zařadila mezi 10 nejvyspělejších ekonomik v EU s nejvyšším HDP na obyvatele. Klíčovými prvky jsou modernizace průmyslu, investice do vzdělání, výzkumu a infrastruktury. V červenci byla schválena **Národní strategie umělé inteligence 2030**. Dokument vytvořený ve spolupráci se soukromým sektorem určuje priority a cíle do roku 2030 a definuje opatření v sedmi vzájemně provázaných oblastech. V říjnu byla schválena **Národní polovodičová strategie**. Ambicí Česka je stát se evropsky významným hráčem na poli výroby čipů.

V červnu proběhla další aktualizace Příloh 1-3 Národní výzkumné a inovační strategie pro inteligentní specializaci ČR 2021-2027 (Národní RIS3 strategie). Flexibilita RIS3 umožňuje nástrojům podpory reagovat nejen na dynamiku uvnitř prioritních oborů, ale nyní prostřednictvím MOIP (Mission-Oriented Innovation Policy) otevírá velký prostor pro další variabilitu nástrojů financování RIS3 misí. Postupně dochází k větší fokusaci výzev a veřejných soutěží, a to na půdorysu Národní RIS3 strategie. Vládní výbor pro strategické investice definoval strategické technologie pro ČR, kterými jsou umělá inteligence, polovodiče a kvantové technologie. Na podporu těchto strategických technologií byl vládou schválen nový program TWIST, který je primárně zaměřen na posílení tvorby a aplikace výsledků průmyslového výzkumu. Důležité je také rovněž zmínit výzvu Aplikace II. a III. z OP TAK, která se zaměřuje na deeptech a vývoj digitálního řešení.

Ve dnech 18. – 20. 10. 2024 proběhla v ČR **první návštěva nezávislého expertního panelu** nominovaného EK v rámci iniciativy **Policy Support Facility (PSF)**. Jde o iniciativu zaměřenou na cílenou podporu členským zemím v jejich rozvoji v oblasti výzkumu a vývoje. ČR prostřednictvím Úřadu vlády - Ministra pro vědu, výzkum a inovace požádala EK o konzultace v roce 2023. Samotný projekt byl oficiálně zahájen 6. 6. 2024. V rámci první návštěvy proběhla jednání se zástupci relevantních tuzemských stakeholderů z oblasti akademického výzkumu, průmyslu a státní správy. Koncem října 2024 byl připraven **první návrh závěrečné zprávy** s úvodním návrhem doporučení. Koncem listopadu 2024 proběhne v ČR **druhá návštěva expertního panelu** za účelem získání zpětné vazby na první návrh doporučení. V únoru 2025 se předpokládá zveřejnění **závěrečné zprávy** expertního panelu pro ČR.

Z prostředků RRF (prostřednictvím NPO) MPO podpořilo v objemu přes 53,9 mil. EUR (cca 1,3 mld. Kč) **78 projektů v souladu s Národní výzkumnou a inovační strategií pro inteligentní specializaci ČR (RIS 3) 2021-2027– Odolná ekonomika založená na znalostech a inovacích**.

Podpořené projekty jsou z oblastí průmyslového a experimentálního vývoje se zaměřením na zavádění výsledků do praxe, zejména v průmyslové výrobě a při dodávkách výrobků na trh. Dále se jedná o projekty vyvíjející nové služby, technologie a materiály, zvyšující automatizaci a robotizaci nebo využívající digitální technologie.

Granty v rozsahu 17,9 mil. EUR (cca 450 mil. Kč) dle NPO podpořilo MPO **35 projektů v oblasti zavádění inovací na ochranu životního prostředí do podnikové praxe**. Prostředky v objemu 8 mil. EUR (cca 200 mil. Kč) z NPO podpořilo MPO **16 výzkumných grantů v oblasti dopravy se zaměřením na udržitelnost, automatizaci, nulové emise**.

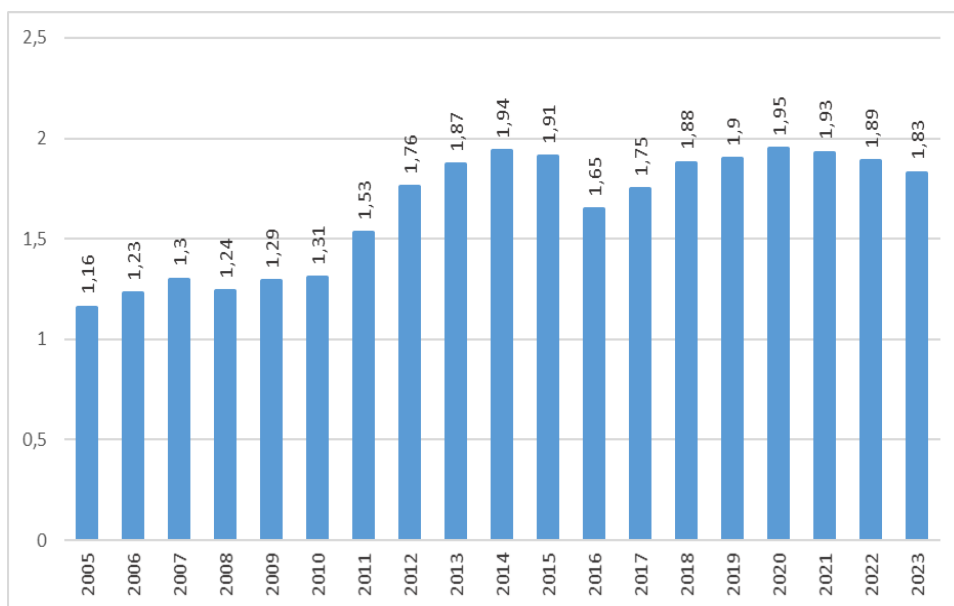
V rámci nového programu TWIST (Transfer znalostí, Výzkum, Vývoj a Inovace ve Strategických Technologiích) z dílny MPO, se předpokládá grantová podpora **výzkumu, vývoje a inovací v oblastech, jako jsou umělá inteligence, polovodiče nebo kvantové technologie, až do výše 5 mld. Kč**. Prostředky jsou určeny primárně pro projekty malých a středních firem realizovaných ve spolupráci s vysokými školami a výzkumnými institucemi. Program je navržen na období 2025 až 2031.

Z programu OP TAK MPO vyhlásilo v tomto roce několik výzev na podporu výzkumu a inovací **v podnikání (průmyslový výzkum, experimentální vývoj a inovace v podnikání, založení a rozvoj center průmyslového výzkumu, vývoje a inovací, ochrana práv průmyslového vlastnictví, partnerství znalostního transferu, technologické platformy a klastrové spolupráce) v celkové výši 2,4 mld. Kč**.

Prostřednictvím OP Jak je podporován špičkový výzkum, mezinárodní spolupráce a kofinancování projektů v programu Horizon Europe. Podporována je rovněž implementace RIS3 v ČR a v regionech. Nově OP JAK podporuje návraty vědeckých pracovníků především po mateřství nebo dlouhodobém ošetřování rodinných příslušníků svět do světa vědy. Oblast vědy, výzkumu a inovací podporuje také OP ST, především prostřednictvím strategických projektů. Podpora má převážně formu investic do vědecké infrastruktury nebo vzniku vědeckých a transferových center.

TA ČR od roku 2022 realizuje **program na podporu aplikovaného výzkumu a inovací SIGMA**, jehož hlavním cílem je podpora aplikovaného výzkumu a inovací vedoucí ke vzniku nových výsledků výzkumu uplatnitelných v praxi. Implementace programu SIGMA pokračovala v roce 2024 vyhlášením několika veřejných soutěží. Tyto soutěže přinesly podporu ve výši 300 mil. Kč zaměřenou na podporu proof of concept aktivit výzkumných organizací, bilaterální mezinárodní podporu začínajících výzkumníků a výzkumnic, podporu inovačního potenciálu společenských věd, humanitních věd a umění, podporu dlouhodobých výzkumných záměrů s prvky těchto věd apod. TA ČR dále připravila veřejnou soutěž na podporu výzkumu v energetice v **programu THÉTA 2** ve výši 700 mil. Kč, který byl vládou ČR schválen v roce 2023. Ve stejném roce vláda schválila i program BETA3, který se zaměřuje na aplikovaný výzkum a budování inovační kultury ve státní správě. TA ČR navíc implementuje resortní **programy TREND**, Prostředí pro život 2 a Doprava 2030. Ve spolupráci s Ministerstvem obrany (MO) též probíhá implementace programu PRODEF na podporu obranného aplikovaného výzkumu a vývoje, kde byla na konci října vyhlášena první veřejná soutěž v podprogramu 2 „Národní veřejné soutěže v obranném výzkumu“ (300 mil. Kč). V oblasti nepřímé podpory výzkumu a vývoje existuje v ČR jediný nástroj, a to daňové odpočty na výzkum a vývoj. Tato podpora v roce 2022 přesáhla 3 mld. Kč, nicméně je u tohoto nástroje dlouhodobě trvající trend v poklesu subjektů, které ho využívají. V návaznosti na to jsou diskutována opatření, která by měla vést k zatraktivnění tohoto nástroje.

Graf 5: Výdaje na výzkum a vývoj v ČR (v % HDP; GERD)

Zdroj: Eurostat, ČSÚ

https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/RD_E_GERDTOT_custom_9545234/default/table?lang=en

<https://csu.gov.cz/vydaje-na-vav?pocet=10&start=0&podskupiny=212&razeni=-datumVydani>

2.6 Zdraví a odolnost obyvatel

Pro ČR je v kontextu zkušeností z poslední doby **strategickou prioritou zajištění dostupnosti léčiv**. Českou iniciativu proti excesivním zásobám léků na národní úrovni podpořila na jarní Radě EU Evropská komise a 19 členských států. V červnu pak vstoupila v účinnost **klíčová část zákona**

o léčivech. Zásadní změnou je povinnost držitele rozhodnutí o registraci zajistit pro pacienty v ČR dodávky léčivého přípravku, pro který oznámil přerušeni nebo ukončení uvádění na trh v ČR, v množství odpovídajícím 1-2 průměrným měsíčním dodávkám, příp. léku, který jej může nahradit.

Další změnou je **příznak „omezená dostupnost“**, kterým Státní ústav pro kontrolu léčiv (SÚKL) označí léčivý přípravek, u kterého vyhodnotil, že jeho aktuální množství dostatečně nepokrývá potřeby pacientů v ČR a zároveň tuto potřebu nelze v odpovídajícím množství nahradit jiným s odpovídajícími léčebnými vlastnostmi. U takového léku tím zároveň automaticky začíná platit **zákaz distribuce do zahraničí**. Vznikne u nich také **povinnost lékáren a distributorů hlásit skladové zásoby** a jejich objednávání bude regulováno tak, aby tyto zásoby byly využity s maximální efektivitou a dostupnost léků byla zajištěna v maximální míře na území ČR. **U léčiv s omezenou dostupností mají pacienti na základě hlášení lékáren skrze eRecept nově možnost identifikovat, které lékárny léčivem disponují.**

MPSV a MZd v dubnu představily společný **návrh změnového zákona o sociálně-zdravotním pomezí**. Tento krok umožní poskytování komplexní péče v lůžkových zdravotnických zařízeních, pobytových a ambulantních sociálních službách a centrech duševního zdraví. Cílem je řešit aktuální problémy spojené s oddělenými systémy péče pro jednotlivé osoby. Podpora projektů v rámci rozvoje služeb na zdravotně sociálním pomezí, zvyšování kvality a dostupnosti poskytování sociálních a zdravotních služeb je také realizována v rámci OPZ+. Novela zákona prošla prvním i druhým čtením v PSP a 7. 11. 2024 ji projednal Výbor pro sociální politiku. Třetím čtením by měla novela projít do konce roku.

V září vláda schválila návrh **novely zákona o zdravotních službách** a k projednání připravila **novelu zákona o veřejném zdravotním pojištění**. V říjnu schválila **novelu zákona elektronizace zdravotnictví**.

V rámci realizace NPO došlo ke **spuštění základní platformy elektronického systému pro řízení, správu a hodnocení vzdělávání zdravotnických pracovníků**.

Vláda schválila komplexní strategii **Baby-friendly Hospital Initiative**. Strategii připravilo MZd a Úřad vlády ve spolupráci s WHO a UNICEF. Opatření v nové strategii, která mají být realizována do roku 2030, směřují k lepším podmínkám pro ženy a novorozence v celé zemi. Mezi klíčové body vládního dokumentu patří **přívětivější porodnice s důrazem na minimalizaci separace matky a dítěte a komerčních tlaků, aby poporodní péče byla co nejvíce podporující, respektující a v souladu s aktuálním vědeckým poznáním**. Klíčové pro zdravý rozvoj dítěte a posílení mateřské vazby je nepřerušovaný kontakt matky a dítěte po porodu.

Byl zahájen **3letý projekt zapojování lidí se zkušeností s duševním onemocněním a neformálních pečujících do systému péče o duševní zdraví**, financovaný z OPZ+. Ti se zapojovali již do samotné přípravy projektu. Součástí projektu jsou i vzdělávací programy, jejichž cílem je předat lidem se zkušeností s duševním onemocněním a jejich neformálním pečujícím nezbytné znalosti, zkušenosti, dovednosti a kompetence, které využijí pro své efektivní zapojení do rozhodování o systému péče o duševní zdraví.

V Národním plánu obnovy komponenty 6.2, která cílí na posílení onkologické prevence a péče, byla vyhlášena výzva zaměřená na Podporu a zvyšování kvality preventivních screeningových programů II – kolorektální karcinom s alokací ve výši 150 mil. Kč z Nástroje pro oživení a odolnost.

Vyhlášena a zároveň uzavřena byla výzva Podpora rehabilitační péče pro pacienty po kritických stavech – podpora léčebné rehabilitace v rámci poskytovatelů vysoce specializované péče o pacienty s popáleninami, která podporuje dosažení cílů komponenty 6.1. Zvýšení odolnosti systému zdravotní péče.

V roce 2024 probíhaly investiční i neinvestiční aktivity na podporu paliativní péče. Byla zahájena realizace **projektu Standardizace paliativní péče** financovaného prostřednictvím OPZ+, který navazuje na předchozí dva úspěšně realizované projekty zaměřené na zvýšení dostupnosti zdravotních služeb v oblasti paliativní péče ve zdravotnických zařízeních akutní a následné péče a domácí specializované péče. Prostřednictvím programu IROP II v rámci specifického cíle 4.3 je dále

podporováno zlepšení dostupnosti paliativní péče, a to jak ve specializovaných zdravotnických zařízeních, tak i v domácím prostředí pacientů. Aktivita tohoto programu zahrnuje modernizaci hospiců, paliativních jednotek v nemocnicích a mobilních hospiců a rozvoj komunitní paliativní péče.

Kromě rozvoje paliativní péče je z programu IROP II také podporováno zajištění rovného přístupu ke zdravotní péči a posílení odolnosti zdravotních systémů a dále modernizace zdravotní infrastruktury a dostupnost integrované dlouhodobé a následné péče (včetně reformy psychiatrické péče) a zajištění kvalitní péče ve všech typech zdravotnických zařízení

V roce 2024 probíhala realizace klíčových aktivit projektu „Návrh systému komplexní sdílené zdravotně-sociální péče o pacienty se vzácnými onemocněními“ – SYPOVO v rámci OPZ+. Projekt je zaměřen na tvorbu obecných standardů pro systém péče o pacienty se vzácnými onemocněními. Ta zahrnuje vysoce specializovanou, specializovanou, všeobecnou a primární zdravotní péči, péči paliativní a sociální. Plánovaná realizace projektu je od 1. července 2023 do 30. června 2026.

V roce 2024 probíhala též realizace klíčových aktivit projektu „Podpora plánování rozvoje integrované zdravotní a sociální péče“ v rámci OPZ+. Nefinančním partnerem projektu je MPSV. Cílem projektu je vytvořit doporučený postup pro tvorbu krajských zdravotně sociálních plánů, který bude pilotován ve čtyřech vybraných krajích. Projekt cílí na nastavení pevné spolupráce všech stran, podílejících se na monitoraci, hodnocení, plánování a podpoře služeb určeným lidem s komplexními potřebami. Součástí projektu budou i aktivity zaměřené na zvýšení odborných znalostí a kompetencí pracovníků zabývajících se procesy plánování a síťování sociálních a zdravotních služeb.

MZd spustilo pilotní projekt s názvem **Měření ošetrovatelské zátěže**. Jeho cílem je zmapovat činnosti sester na jednotlivých pracovištích a na základě dat ze sledování upravit jejich pracovní podmínky a optimalizovat personální zabezpečení. Představeno bylo **Doporučení pro nákupy potravin do nemocnic. Datové sady aplikace EZ karta byly rozšířeny o údaje o provedených očkováních zletilých osob hrazených z veřejného zdravotního pojištění od roku 2010.**

2.7 Energetika – REPowerEU

Strategickou prioritou nadále zůstává hledání alternativ k dovozu zemního plynu z Ruské federace. ČR (s podporou EK) na jaře vyjednala se Spolkovou republiku Německo **zrušení mimořádného poplatku za skladování plynu**, ke kterému by mělo dojít na konci roku 2024 změnou zákona. Vzhledem k současné politické situaci v Německu je však možné, že současný parlament zákon do konce roku schválit nestihne. V červnu začala u ústí Labe u Hamburku **stavba LNG terminálu Stade**, v kterém má ČR prostřednictvím společnosti ČEZ zasmluvněnu kapacitu, která od roku 2027 pokryje více než čtvrtinu české roční spotřeby zemního plynu. Doplní tak kapacitu, kterou má ČR od roku 2022 zasmluvněnou v LNG terminálu Eemshaven, která může pokrýt až třetinu spotřeby ČR.

Pokračují i přípravy na ukončení dovozu ruské ropy díky zkapacitnění ropovodu TAL. **Na Centrálním tankovišti ropy v Nelahozevsi bylo instalováno potrubí, které propojuje tankoviště s ropovodem IKL.** Pracuje se také na změnách v rafinériích.

V květnu byla vyhlášena **dotační výzva na úspory energií ve firmách z OP TAK ve výši 5 mld. Kč.**

V červenci byl **vyhlášen vítěz největšího tendru novodobé historie ČR: Nové jaderné bloky v Dukovanech má postavit korejská skupina KHNP.** První blok má být spuštěn do provozu ke konci příští dekády.

Postupuje další z historicky největších energetických projektů ČR: projekt horkovodu z dukovanské jaderné elektrárny do Brna s aktuálně deklarovanou cenou 19 mld. Kč. Vláda projekt zařadila do projednávané Státní energetické koncepce. Státní firma ČEZ podepsala strategickou smlouvu o spolupráci s veřejnou obchodní korporací Teplárny Brno a.s., která je ve vlastnictví města Brna a hraje roli investora.

Investice státu plynou naplno i do výzkumu možností instalace malých modulárních reaktorů. ČR má ambice být první zemí na světě, která zvládne jejich uvedení v provoz, resp. sériovou výrobu. Vláda v této oblasti v létě podepsala bezpečnostní smlouvu se společností ČEZ, ta nově uzavřela strategické partnerství s firmou Rolls-Royce SMR. První reaktor avizují vystavět cca do 10 let v Temelíně. Pro administrativní podporu těchto kroků byla v červenci na MPO **zřízena sekce pro jadernou energetiku a nové technologie.**

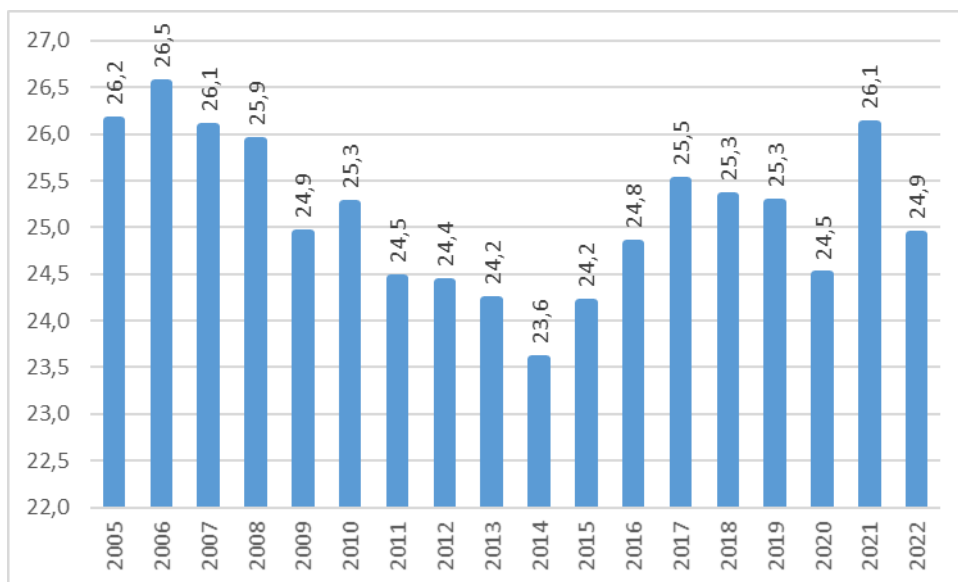
V návaznosti na předchozí schválení legislativních změn s cílem umožnit vznik energetických společností a podpořit tak sdílení elektřiny z decentralizovaných obnovitelných zdrojů (LEX OZE II schválený v prosinci 2023) byla v srpnu 2024 v rámci plnění NPO **zahájena činnost Elektroenergetického datového centra.**

Na internetových stránkách tří regionálních provozovatelů distribučních soustav (E.GD, ČEZ a PRE) **byly zveřejněny interaktivní mapy kapacit k připojení do sítě.** Pro každou oblast působnosti zobrazují informace o dostupné kapacitě distribuční soustavy na úrovni středního a vysokého napětí. Pro nízkonapěťovou úroveň zobrazují informace na úrovni transformátoru, anonymizované informace o přijatých a odmítnutých žádostech (včetně počtu dohod o alternativním připojení) agregované pro stanice a anonymizované požadavky na připojení na základě přijatých a odmítnutých žádostí. I zde se jedná o plnění NPO.

V rámci NPO byla dále v červnu **schválena revize Národního akčního plánu pro čistou mobilitu.** Od března je spuštěna výzva na podporu nákupu automobilů s nulovými emisemi z provozu. Cíl 4055 vozidel nakoupených soukromými podniky již byl splněn.

Z NPO a OP TAK je **financováno navyšování kapacity regionálních distribučních soustav s cílem zvyšovat možnosti zapojení dalších zdrojů.** Z dalších dotačních titulů je **financováno zvyšování efektivity systémů dálkového vytápění, hloubkové renovace budov, zefektivňování nakládání s energiemi** apod.

Graf 6: Konečná spotřeba energie v ČR (v mil. tun ropného ekvivalentu)

Zdroj: Eurostat

https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/NRG_IND_EFF_custom_9512619/default/table?lang=en

Komplexní reforma poradenství týkajícího se renovační vlny v České republice

V rámci nové komponenty NPO 7.3 – Komplexní reforma poradenství týkajícího se renovační vlny (REPowerEU) by mělo dojít k nastavení systému pro poskytování poradenských a osvětových aktivit v oblasti udržitelných projektů, renovací budov, využívání OZE a projektů komunitní a komunální

energetiky. Součástí komponenty jsou 2 reformy a 2 investice: R1: Jednotná kontaktní místa pro energetická společenství a energeticky účinné renovace; R2: Údaje, metodické pokyny a školení pro poradenský systém; I1: Poskytování poradenských služeb domácnostem, podnikům a veřejnému sektoru; I2: Zvyšování informovanosti. V rámci subkomponenty 2.5.3 NPO se ČR rovněž zavázala k podpoře předprojektové přípravy a osvěty, výchovy, vzdělávání a informovanosti v oblasti úspor energie, využívání OZE a snižování emisí skleníkových plynů a dalších znečišťujících látek v ovzduší. K naplnění tohoto závazku byly poskytovány dotace v rámci komponenty 2.5.3. Na podporu těchto aktivit byly vyhlášeny výzvy č. 6/2022: Ekologické výukové programy o změně klimatu a č. 2/2023: Environmentální vzdělávání a osvěta o změně klimatu. Podpořen byl rovněž vznik energetických společenství, a to výzvou 7/2023: Zakládání energetických společenství. Komponenta obsahuje dále čtyři klíčová opatření – podporu energetických konzultačních a informačních středisek (EKIS), mobilních energetických konzultačních a informačních středisek (M-EKIS) a energetických koordinátorů místních akčních skupin (EnKo MAS). Cílem opatření je podpořit poradenské a konzultační služby v oblasti zvyšování energetické účinnosti a propagaci individuálního a národního přínosu energeticky úsporných projektů pro občany, zástupce veřejné správy a podnikatele. Tyto investice jsou v souladu s reformami z komponenty 7.3.

V rámci komponenty 7.3 byla připravena výzva pro spuštění pilotního projektu zřízení prvního Jednotného kontaktního místa pro energetická společenství a energeticky účinné renovace – Komplexní Energetické konzultační a informační středisko (K-EKIS). Tato výzva bude spuštěna 15. 11. 2024 a má alokaci 4 000 000 Kč.⁵ V průběhu roku 2024 dále byly průběžně implementovány dílčí činnosti k naplnění cílů a milníků, ke kterým se ČR zavázala, zejména pak poskytnutí 120 000 poradenských služeb do 30. června 2026. MŽP v roce 2023 vyhlásilo Výzvu č. 1/2023: Energetická osvěta a dotační poradenství s celkovou alokací 200 000 000 Kč a v roce 2024 Výzvu č. 1/2024: Energetická osvěta a dotační poradenství s celkovou alokací 400 000 000 Kč na zajištění energeticko-dotačního poradenství pro domácnosti. Ze subkomponenty 2.5.3 MPO na podporu M-EKIS spustilo 13. 4. 2024 výzvu s celkovou alokací 40 000 000 Kč. Výzva s celkovou alokací 32 250 000 Kč na podporu EnKo MAS byla spuštěna 6. 10. 2023, a 5. 12. 2023 byla spuštěna výzva pro EKIS s celkovou alokací 35 000 000 Kč.⁶ Na podporu energetických konzultačních a informačních středisek tak byla v roce 2024 spuštěna i výzva v rámci programu na podporu úspor energií EFEKT III, s celkovou alokací 5 800 000 Kč. V roce 2025 v rámci komponenty 7.3 bude podpořeno energetické poradenství pro domácnosti, vyhotovování renovačních pasů obytných budov pro naplnění cílů dané komponenty.

Snižování spotřeby energie ve veřejném sektoru (komponenta 2.2 v rámci NPO)

Jedním z cílů NPO je snižování spotřeby energie ve veřejném sektoru, který je adresován v rámci subkomponenty 2.2.1 – opatření ke snížení energetické náročnosti budov organizačních složek státu. Podpora je určena na komplexní revitalizaci budov organizačních složek státu s cílem snížit konečnou spotřebu energie a dosáhnout úspory primární energie z neobnovitelných zdrojů minimálně ve výši 30 %. Podpora je poskytována formou dotace až do výše 100 % celkových způsobilých výdajů s maximální hranicí ve výši 20 500 Kč/GJ úspory primární energie z neobnovitelných zdrojů. Příjem žádostí začal 1. 2. 2024 a bude ukončen k 31. 10. 2025. Celková alokace výzvy je 2,3 mld. Kč. Od 5. 5. 2022 byla také spuštěna výzva určená na rekonstrukce a inovace soustav veřejného osvětlení měst a obcí za účelem dosažení úspor elektrické energie, konkrétně komponenta 2.2.2. Podpora byla poskytována formou dotace až do výše 100 % celkových způsobilých výdajů s maximální hranicí ve výši 30 Kč na 1 ušetřenou kWh. Maximální výše podpory byla 4 mil. Kč, celková alokace výzvy je 2,5 mld. Kč.⁷

⁵ Na tuto výzvu roce 2025 naváže spuštění pilotního provozu dalších dvou regionálních jednotných kontaktních míst, která budou poradenství ohledně energeticky účinných renovací.

⁶ Všechny tři výzvy byly již v roce 2024 vyčerpány.

⁷ Tato výzva byla pozastavena z důvodu vyčerpání alokace.

V rámci komponenty 7.3 je dále vytvořeno opatření k zavedení systému hospodaření s energií v podobě energetického managementu, a to formou dotace až do výše 95 % celkových způsobilých výdajů a maximální výše podpory 550 000 Kč. Výzva je spuštěna od 5. 12. 2023 do 30. 6. 2025.⁸ Dotace se vztahuje zejména na tvorbu dokumentů, organizaci, přípravu systémů pro monitorování a vyhodnocování spotřeby energie a zavedení systému energetického managementu do praxe.

Dále je snižování spotřeby energie podporováno i v rámci operačních programů. V rámci OP TAK byla 24. 5. 2024 spuštěna druhá výzva Úspory energie s celkovou alokací 5 mld. Kč. Doplnkově byla prostřednictvím Národní rozvojové banky (NRB) vyhlášena výzva Nové úspory energie až do konce roku 2026, která podnikatelům nabízí úvěry až do výše 60 mil. Kč s nízkou úrokovou sazbou pro projekty vedoucí k úspoře energií.

MPO dále zavedlo opatření zaměřené na obce a města v podobě dotace na zpracování místních energetických koncepcí (MEK). MEK by měly být nástrojem a návodem, jak optimalizovat dodávku energie vůči energii spotřebovávané v lokalitě konkrétní obce nebo dobrovolného svazku obcí. Podpora je poskytována formou dotace až do výše 90 % celkových způsobilých výdajů, maximální výše podpory je 500 000 Kč. Příjem žádostí běží od 5. 12. 2023 do 30. 6. 2025.⁹ Na podporu nastavení centrálního systému energetického managementu pro organizační složky státu (cEM) byla 20. 6. 2024 spuštěna výzva s celkovou alokací 6 000 000 Kč, která byla již vyčerpána. V roce 2025 MŽP v rámci komponenty 7.3 naváže výzvou na podporu koncepční připravenosti samospráv a zavádění energetického managementu pro samosprávy.

2.8 Bydlení

Nástroj na podporu dostupného bydlení realizovaný MMR ve spolupráci se Státním fondem podpory investic je již notifikován Evropskou komisí a k vyhlášení výzvy pro žadatele došlo v září 2024. Implementační partner pro investici v objemu 4,5 mld Kč, tj. Státní fond podpory investic identifikoval 170 připravovaných projektů v celkové alokaci více než 10 mld. Kč. Program přinese minimálně 2 500 nových nebo rekonstruovaných bytů s dostupným nájemným. Pro investici v objemu 2,5 mld Kč realizovanou, Národní rozvojovou bankou, evidujeme 20 připravovaných projektů v celkové alokaci více než 5 mld. Kč. Ty by měly být připraveny a podány během roku 2025. Program má za cíl zabezpečit minimálně 800 nových nebo rekonstruovaných bytů s dostupným nájemným. Pro implementaci další investice v objemu 1 mld Kč zahájila Národní rozvojová investiční potřebné kroky k zajištění soukromých zdrojů spoluinvestora pro nemovitostní fond tak, aby bylo možné v průběhu roku 2025 investovat do nemovitostí pro dostupné nájemné bydlení v objemu 2 mld Kč. Nemovitostní fond přinese do systému min. 400 bytů s dostupným nájemným.

Z RRF prostřednictvím NPO již byly **podpořeny přípravné projektové práce u prvních 72 projektů výstavby dostupného nájemního bydlení samospráv**. Rozděleno takto bylo prvních 150 mil. Kč. Současně byla vypsána druhá výzva na dalších 400 mil. Kč, Tato výzva byla uzavřena dne 30. 10. 2024 a je aktuálně vyhodnocována. V rámci NPO vznikla také **Regionální centra podpory investic do bydlení v 8 krajích a jejich pobočky v ostatních krajích**.

Zákon o podpoře bydlení, prostřednictvím kterého bude mj. plněno jedno z doporučení Rady pro ČR (tzv. Country Specific Recommendation, CSR) prošel prvním čtením v Poslanecké sněmovně a jeho účinnost je plánována na leden 2026.

MF dokončuje vyhlášku cenových map nájemného, která umožní počínaje 1. 1. 2025 publikovat modelový pohled na tržní nájemné v ČR a tím pádem poskytne podklad pro výpočet dostupného nájemného.

⁸ 10.5.2024 došlo k navýšení alokace

⁹ 3.5.2024 došlo k navýšení alokace.

Byla **spuštěna aplikace Datový dashboard**, která nově prezentuje na jednom místě veškerá data o dostupnosti bydlení v ČR. **Rozsáhlá příručka Investujeme do nájemního bydlení** publikovaná v půlce října shrnuje příklady dobré praxe nájemního bydlení pro veřejné investory.

Problematika **sociálního bydlení** je také řešena v rámci IROP, konkrétně v rámci specifického cíle 4.2 podporuje zajištění dostupnosti a kvality sociálního bydlení, které je klíčové pro integraci znevýhodněných skupin, včetně osob s nízkými příjmy, marginalizovaných komunit a osob se zvláštními potřebami. Podporované aktivity zahrnují pořízení, adaptaci a rekonstrukci bytů, bytových domů a nebytových prostor pro potřeby sociálního bydlení, stejně jako pořízení základního vybavení pro tyto prostory. Cílem je dokončení deinstitucionalizace sociálních služeb a zajištění vyšší dostupnosti kvalitních služeb, které vedou k sociální inkluzi.

3. Ohlédnutí za evropským semestrem od jeho vzniku

Vznik a přínos evropského semestru

V kontextu EU bývá evropský semestr nejčastěji vymezen jako každoroční období od listopadu do července, kdy členské státy EU spolu koordinují své hospodářské a sociální politiky. Po tomto období pak následuje tzv. „národní semestr“, kdy by členské státy měly realizovat opatření, ke kterým se ve svých NPR zavázaly. Tento mechanismus byl zaveden **v reakci na hospodářskou krizi z roku 2008** a první výše popsany cyklus proběhl v roce 2011. Přesněji řečeno úplně první NPR byl v ČR vypracován na období 2008 až 2010, následně v souladu se zavedením legislativy byl NPR od roku 2011 vypracováván každoročně až do roku 2024, kdy došlo k největší legislativní změně v oblasti správy hospodářských záležitostí EU.

Způsob koordinace hospodářských a sociálních politik v rámci evropského semestru se v průběhu svého fungování obecně osvědčil. Díky evropskému semestru je možné včas identifikovat makroekonomické nerovnováhy a rizika v jednotlivých členských státech či zvyšovat transparentnost národních hospodářských politik. Neméně důležitou přidanou hodnotou evropského semestru je také podpora strukturálních reforem napříč členskými státy EU, které vedou k vyššímu hospodářskému růstu, vyšší zaměstnanosti a lepší konkurenceschopnosti v rámci jednotného evropského trhu.

Účinnost mechanismu evropského semestru také potvrzuje jeho zachování v kontextu reformy správy hospodářských záležitostí EU (tzv. *Economic Governance Review*). Evropský semestr se také prokázal jako **dobry zastřešující rámec**, pod které byly začleněny nové iniciativy jako **EPSP, SCF, RRF implementovaný prostřednictvím NPO** a v neposlední řadě také tzv. **ozeleňování evropského semestru** (včetně Cílů udržitelného rozvoje OSN - SDGs). Došlo tak k propojení v semestru stanovených klíčových reforem a investic s rozsáhlými finančními prostředky RRF.

Evropský semestr a konkrétně RRF posloužil také jako nosič pro realizaci plánu na odchod od fosilních paliv z Ruské federace v reakci na ruskou agresi proti Ukrajině (plán REPowerEU). Do NPO všech členských států EU byly přidány kapitoly věnované **plnění REPowerEU** a prostředky RRF byly navýšeny pro opatření nezbytná pro splnění cílů REPowerEU.

Tyto prvky ještě více posilují semestr jako **komplexní nástroj koordinace hospodářských a sociálních politik**, připravený čelit současným i budoucím výzvám.

Je možnost shrnout, že koordinační mechanismus evropského semestru přispívá ke stabilnějšímu ekonomickému prostředí a posiluje důvěru mezi členskými státy, přičemž zároveň podporuje konkurenceschopnost celé EU. Rozšíření evropského semestru o environmentální a sociální dimenzi umožňuje členským státům lépe reagovat na komplexní ekonomické, environmentální a sociální výzvy, čímž přispívá k udržitelnému a inkluzivnímu růstu napříč jednotlivými členskými státy EU.

Zastřešující strategie a národní cíle

První zastřešující strategií na úrovni EU byla **Lisabonská strategie**, která reagovala na výzvy spojené s globalizačními procesy a současně se zaměřovala na zvýšení konkurenceschopnosti EU na světových trzích. Tato strategie byla přijata na Evropské radě v březnu 2000 s horizontem působnosti do roku 2010. Lisabonská strategie integrovala do té doby oddělené procesy koordinace hospodářských politik (podle čl. 121 SFEU) a politik zaměstnanosti (podle čl. 148 SFEU). **Strategie Evropa 2020** představovala zastřešující hospodářskou strategii Evropské unie pro období 2010 až 2020. Nahrazovala (v té době končící) Lisabonskou strategii a v rovině cílů na ní navazovala mj. v oblastech zvýšení ekonomického růstu, vyšší míry zaměstnanosti či rozvoje v oblastech vzdělání a inovací v EU. Současně však reflektovala dopady hospodářské krize, celosvětového ekonomického poklesu, ke kterému došlo po roce 2007. Strategie Evropa 2020 usilovala o zajištění udržitelného hospodářského růstu a podporu sociálního i územního začleňování v členských státech EU. Strategie stanovovala 5 hlavních evropských cílů, schválených Evropskou radou dne 17. 6. 2010:

Strategie Evropa 2020 - cíle na úrovni EU	
▪	Úsilí o dosažení 75% zaměstnanosti žen a mužů ve věku od 20 do 64 let, mimo jiné i prostřednictvím vyšší účasti mladých lidí, starších pracovníků a pracovníků s nízkou kvalifikací a zlepšení integrace legálních přistěhovalců.
▪	Zlepšení podmínek pro výzkum a vývoj, zejména s cílem zajistit, aby veřejné a soukromé investice v tomto odvětví dosáhly v úhrnu 3 % HDP.
▪	Snížení emisí skleníkových plynů o 20 % oproti úrovním roku 1990 a zvýšení podílu energie z obnovitelných zdrojů v konečné spotřebě energie na 20 % a posun ke zvýšení energetické účinnosti o 20 %.
▪	Zlepšení úrovně vzdělání, zejména snahou snížit míru předčasného ukončování školní docházky pod 10 % a zvýšit podíl osob ve věku 30-34 let s dokončeným terciárním nebo srovnatelným vzděláním na nejméně 40 %.
▪	Podpora sociálního začlenění, zejména prostřednictvím snižování chudoby, a to snahou snížit počet lidí ohrožených chudobou nebo vyloučením nejméně o 20 milionů.

V rámci strategie Evropa 2020 si členské státy, ve spolupráci s EK, vytyčily své národní cíle s ohledem na hospodářská a sociální specifika příslušného státu. Na základě výstupů z jednání s představiteli tripartity tak vláda ČR schválila dne 7. 6. 2010 některé národní cíle a podcíle strategie Evropa 2020. Tyto cíle byly následně rozšířeny o národní cíl v oblasti sociálního začleňování a snížení chudoby dne 1. 9. 2010. ČR byla v plnění národních cílů strategie Evropa 2020 celkově úspěšná. Většinu národních cílů se podařilo naplnit, v některých případech i výrazně dříve před rokem 2020, či s relativně velkou rezervou. Například v oblasti zaměstnanosti tak byly všechny cíle strategie dosaženy nejpozději v 1. čtvrtletí roku 2017. Stav plnění stanovených cílů ke konci roku 2020 je podrobně zaznamenán v následující tabulce:

Oblast	Národní cíl	Referenční hodnota (referenční rok)	Aktuální stav plnění (k jakému období)	Aktuální stav plněné (ano/ne)
1. Zaměstnanost	Zvýšení celkové míry zaměstnanosti osob ve věku 20-64 let na 75 %	70,4 % (2010)	79,6 % (Q4 2020)	ANO
	Zvýšení míry zaměstnanosti žen (20-64 let) na 65 %	60,9 % (2010)	71,7 % (Q4 2020)	ANO
	Zvýšení míry zaměstnanosti starších osob (55-64 let) na 55 %	46,5 % (2010)	69,2 % (Q4 2020)	ANO
	Snížení míry nezaměstnanosti mladých osob (15-24 let) o třetinu proti roku 2010	18,3 % (2010)	9,3 % (Q4 2020)	ANO
	Snížení míry nezaměstnanosti osob s nízkou kvalifikací (stupeň ISCED 0-2) o čtvrtinu proti roku 2010	25 % (2010)	12,6 % (Q4 2020)	ANO
2. Chudoba a sociální vyloučení	Snížení počtu osob ohrožených chudobou, materiální deprivací nebo žijících v domácnostech s velmi nízkou pracovní intenzitou o 100 000 osob oproti roku 2008	1566 tis. (2008)	1306 tis. (2019)	ANO
3. Vzdělávání	Snížení počtu osob předčasně odcházejících ze vzdělávání na 5,5 %	4,9 % (2010)	7,6 % (2020)	NE
	Dosáhnout ve věkové kategorii od 30 do 34 let alespoň 32 % podílu obyvatelstva s terciárním vzděláním	20,4 % (2010)	35,0 % (2020)	ANO

4. Výzkum, vývoj a inovace	Dosáhnout úrovně veřejných výdajů na vědu, výzkum, vývoj a inovace v ČR ve výši 1 % HDP	0,65 % (2010)	0,79 % (2019)	NE
5. Klimaticko-energetická politika	Snížení emisí skleníkových plynů – maximální přípustný nárůst emisí mimo systém EU ETS 9 %	0,0 % (2005)	-4,9 % (2020)	ANO
	Zvýšení podílu OZE na hrubé konečné spotřebě energie (13 %) a podíl obnovitelných zdrojů v dopravě (10 %)	7,1 % (2005) a 1,1 % (2005)	17,3 % (2020) a 9,4 % (2020)	ANO NE
	Zvyšování energetické účinnosti – vnitrostátní cíl energetické účinnosti, tzn. snížení konečné spotřeby energie na maximálně 25,3 mil. tun ropného ekvivalentu do roku 2020.	23,6 Mtoe (2014)	24,5 Mtoe (2020)	ANO

V aktuálním období po roce 2020 jsou místo jednoho zastřešujícího dokumentu vytyčeny strategické hospodářské a sociální cíle EU v několika dokumentech. Uvedme zejména **Zelenou dohodu pro Evropu** a **Evropský pilíř sociálních práv** (včetně svého Akčního plánu).

Sociální a environmentální dimenze evropského semestru

Evropský semestr postupně historicky nabýval vedle primárně fiskálního zaměření i další dimenze, zejména sociální a environmentální dimenzi. Sociální dimenze semestru je definována zejména v EPSP z roku 2017 a v návazném Akčním plánu EPSP z roku 2021. Samotný EPSP má 20 zásad seskupených do tří kapitol: I. Rovné příležitosti a přístup na trh práce, II. Spravedlivé pracovní podmínky a III. Sociální ochrana a začleňování. Akční plán pak vymezuje tři ambiciózní cíle do roku 2030: do roku 2030 by mělo být zaměstnáno alespoň 78 % obyvatelstva ve věku od 20 do 64 let, nejméně 60 % všech dospělých osob by se mělo do roku 2030 každoročně účastnit odborné přípravy a počet osob ohrožených chudobou nebo sociálním vyloučením by se měl snížit nejméně o 15 milionů.

V souvislosti s posilováním sociální dimenze evropského semestru je na místě zmínit i iniciativu, aby EU řešila vedle ekonomických nerovnováh i ty sociální. Konkrétně šlo tedy o návrh na **zavedení mechanismu s názvem postup při sociální nerovnováze** (*Social Imbalance Procedure*, SIP) a to po vzoru již dlouhodobě zavedeného postupu při makroekonomické nerovnováze (*Macroeconomic Imbalance Procedure*, MIP). Nový mechanismus v podobě SIP však nakonec nebyl založen, nicméně v rámci evropského semestru 2023-24 byl pilotně ověřen SCF, jehož cílem je monitoring vzestupné sociální konvergence v EU v souladu s EPSP. SCF tak přináší více strukturovanou analýzu rizik a výzev, přičemž využívá již existující nástroje (např. tzv. sociální scoreboard) a nevytváří nové reportingové povinnosti pro členské státy.

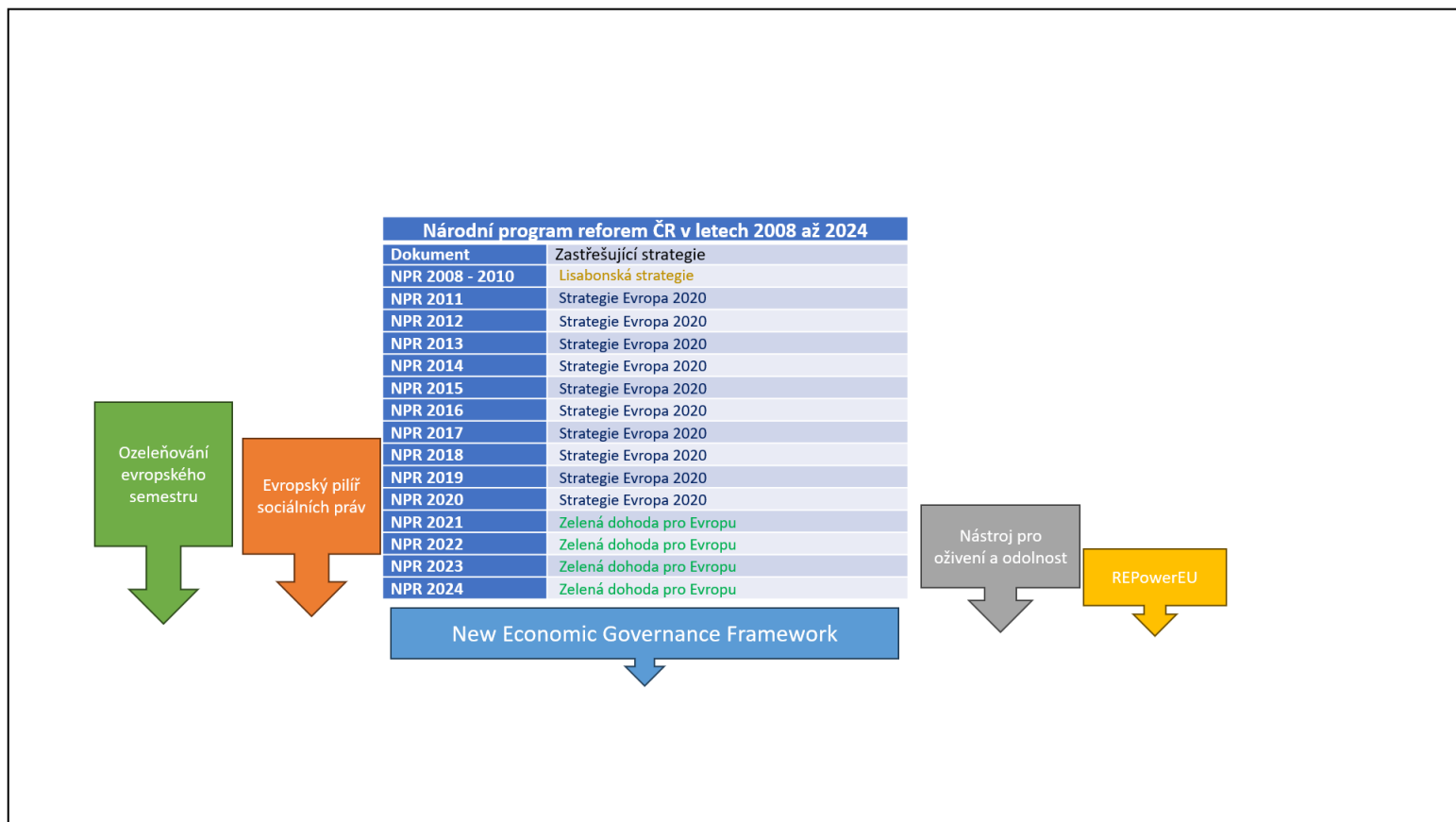
Rostoucí provázanost hospodářských, sociálních a environmentálních politik také postupně směřovala k výraznějšímu zapojení environmentální agendy i do evropského semestru. Tento proces se označuje jako **ozeleňování evropského semestru**. Pokračující debaty probíhají např. o podpoře efektivního využívání zdrojů či rozvoji oběhového hospodářství. Evropský semestr se nově také věnuje naplňování **Cílů udržitelného rozvoje**, ke kterým se státy zavázaly na půdě OSN (Agenda 2030). ČR plní své rozvojové cíle a pravidelně o pokroku informuje mj. také prostřednictvím NPR, a tato oblast promítla i do prvního FSP, který byl odevzdán EK dne 16. 10. 2024.

Národní plán obnovy a reakce na krize

Za účelem zmírnění hospodářských a sociálních dopadů pandemie COVID-19 a dosažení ekonomického růstu členských zemí představila EK v roce 2020 RRF. RRF poskytuje finanční podporu pro členské státy pro opatření související s procesem obnovy po pandemii, ale též pro dlouhodobé národní a evropské cíle, zejména digitální a zelenou transformaci. Za tímto účelem bude v průběhu let 2021 - 2026 poskytováno až 672,5 mld. EUR (v cenách z roku 2018) na podporu

investic a reforem. RRF je ústřední složkou nástroje na podporu ekonomického oživení NextGeneration EU, který je unikátní mj. způsobem získání finančních zdrojů (prostřednictvím společných půjček celé EU sjednaných EK na finančních trzích).

Schéma vývoje evropského semestru v letech 2008 až 2024

Správa RRF je začleněna do evropského semestru. Aby mohly čerpat finanční podporu z RRF, předkládaly členské státy své RRP. V rámci cyklu evropského semestru 2021 tak zasílaly členské státy EK společně s NPR 2021 také RRP. Novou složkou evropského semestru se stalo sledování realizace jednotlivých opatření RRP. ČR na základě svého RRP (nazvaného Národní plán obnovy), může čerpat finanční podporu ve formě grantu z RRF ve výši přibližně 7 mld. EUR.

Dne 8. 3. 2022 představila EK plán REPowerEU. Cílem tohoto plánu je dosáhnout energetických úspor, diverzifikovat dodávky energií do EU a podporovat využívání energie z obnovitelných zdrojů. Na základě této iniciativy, dle které by k odstranění závislosti na ruském plynu mělo dojít před rokem 2030, předložila ČR dne 30. 6. 2023 dodatek k dosavadnímu NPO, který aktualizuje vybrané milníky a cíle NPO a navíc přináší nové reformy a investice.

Reforma správy hospodářských záležitostí EU

Dne 26. 4. 2023 EK zveřejnila legislativní návrhy na provedení nejkomplexnější reformy pravidel EU pro správu ekonomických záležitostí od doby po hospodářské a finanční krizi před více než dekadou. Následovala poměrně intenzivní jednání v rámci příslušných formací Rady, přičemž na mimořádném zasedání Rady ECOFIN dne 20. 12. 2023 bylo dosaženo obecného přístupu Rady. V návaznosti na to zahájilo belgické předsednictví trialogy s Evropským parlamentem a EK s cílem finalizovat legislativu ještě před volbami do Evropského parlamentu. V pořadí šestý trialog byl zahájen v pátek 9. 2. 2024 a finální dohody bylo dosaženo v noci 10. 2. 2024, která v zásadě nezměnila základní podstatu a parametry navržené reformy. 29. 4. 2024 pak byla legislativa formálně schválena na Radě AGRIFISH. 30. 4. 2024 byla legislativa umístěna do úředního věstníku EU, k tomuto datu je tedy účinná.

Hlavním cílem reformy bylo posílit udržitelnost veřejného dluhu a podporovat inkluzivní a udržitelný růst ve všech členských státech prostřednictvím reformem a investic. Podstatou reformy je v obecné rovině: zjednodušit správu ekonomických záležitostí, zlepšit národní ownership členských států a zvýšit důraz na střednědobý horizont. Konkrétně změny v rámci evropského semestru znamenají nahrazení Národního programu reformem a Konvergenčního (resp. Stabilizačního) programu tzv. střednědobým fiskálně-strukturálním plánem (FSP), který představuje základní kámen navrhované reformy. Legislativa stanovuje, že členské státy navrhnou a předloží plány stanovující jejich: fiskální cíle a prioritní reformy a investice na období (minimálně) 4 let. Postup přípravy a následného posouzení a schválení plánu je velmi podobný mechanismu, který se již uplatňuje v rámci RRF.

ČR vypracovala svůj historicky první FSP v průběhu léta a podzimu 2024. Tento plán byl zpracován pro období let 2025 až 2028. V rámci přípravy byl plán konzultován s nevládními aktéry, přičemž forma participace byla obdobná jako v případě dřívějších Národních programů reformem a Konvergenčních programů. Uskutečnilo se řádné mezirezortní připomínkové řízení se zapojením hospodářských a sociálních partnerů. Dne 17. 9. 2024 se uskutečnil diskuzní kulatý stůl k návrhu plánu, na který byli pozváni zástupci hospodářských a sociálních partnerů, neziskového sektoru, zástupci regionů, jakož i obou komor Parlamentu ČR a dalších relevantních institucí, včetně Národní rozpočtové rady. Pracovní verze plánu byla rovněž poskytnuta poradním orgánům vlády zastupujícím mj. nevládní aktéry: Radě vlády pro udržitelný rozvoj a také Výboru pro Evropskou unii Rady vlády pro nestátní neziskové organizace. Plán byl také projednán dne 8. 10. 2024 na Výboru pro hospodářství, zemědělství a dopravu a ve stejný den i na Výboru pro záležitosti Evropské unie Senátu Parlamentu ČR. Vedle již zmíněného kulatého stolu mohli zástupci hospodářských a sociálních partnerů přednést svá stanoviska na Pracovním týmu Rady hospodářské a sociální dohody pro Evropskou unii dne 10. 10. 2024. Z hlediska obsahu vedle fiskálních závazků obsahuje FSP i klíčové investice a reformy napomáhající plnění doporučení Rady pro ČR (*Country Specific Recommendations*, CSRs) a plnění společných priorit EU. Strukturální část plánu zaměřující se na reformy a investice byla členěna do 4 kapitol: 4.1 Dekarbonizace, 4.2 Sociální systémy, 4.3 Vzdělávání, věda a výzkum, trh práce a podpora bydlení, 4.4 Moderní veřejná správa, digitalizace.

Tento historicky první FSP vypracován MF a ÚV ve spolupráci s jednotlivými rezorty schválila vláda dne 16. 10. 2024 a následně byl plán zaslán EK k posouzení. Jeho schválení Radou EU se předpokládá na prosinec t. r. či na leden roku 2025. Následně budou zahájeny práce na pravidelné Výroční zprávě o pokroku plnění FSP.

Příloha: Pokrok v plnění Cílů udržitelného rozvoje OSN

SDG 1 Konec chudoby

Při poslední Zprávě o realizaci NPR bylo dle posledních dostupných dat z roku 2022 podíl lidí ohrožených chudobou či sociálním vyloučením v ČR 11,8 %¹⁰. Dostupná jsou již data za rok 2023, kdy se míra ohrožení mírně zvýšila, a to na 12 %. V rámci evropského srovnání však ČR v této oblasti stále vykazuje nejlepší výsledky. V roce 2025 se očekává zavedení rozsáhlých změn v systému nepojistných sociálních dávek, čímž možná dojde k viditelnému výkyvu v míře ohrožení chudobou.

Míra ohrožení chudobou je i nadále spjata s nepříznivou situací v oblasti cen bydlení a energií. Nejnovější data ukazují nárůst v přetížení osob náklady na bydlení (z 6,9 % v roce 2022 na 9,1 % v roce 2023¹¹). Aktuálně jsou však v procesu legislativní změny v oblasti podpory bydlení, které by do budoucna mohly s nepříznivou situací napomoci.

Sustainable Development Report, který byl publikován v červnu 2024 ukazuje, že v oblasti SDG 1 je ČR na dobré cestě v plnění¹².

SDG 2 Konec hladu

Pro naplňování cíle SDG 2 je klíčová stabilizace zemědělství a posunutí směrem k udržitelnému hospodaření s půdou, lesy a vodními zdroji odolnému vůči klimatickým změnám. Schválený Strategický plán Společné zemědělské politiky na období 2023–2027 představuje hlavní nástroj podpory zemědělského sektoru a venkova, financovaný z obou evropských zemědělských fondů (EZZF a EZFRV). Finanční rámec těchto fondů je pro ČR stanoven na cca 8 mld. EUR.¹³ V roce 2024 bude v rámci přímých plateb Společné zemědělské politiky (SZP) v ČR rozděleno přes 20,7 mld. Kč, z čehož 6,4 mld. Kč připadne na Základní podporu pro udržitelnost (BISS), která poskytuje základní přímou platbu zemědělcům na podporu udržitelných zemědělských praktik.¹⁴

SDG 2 je nadále naplňováno také srze program EU Horizont Evropa, díky němuž nadále roste státní podpora pro výzkum a vývoj v zemědělství.¹⁵ Rovněž procento organického zemědělství roste, v roce 2020 podíl činil 15,33 %, což je vysoko nad evropským průměrem 9,10 %, v roce 2022 tato hodnota vzrostla na 15,97 %.¹⁶ Emise amoniaku ze zemědělství v ČR vykazují v posledních letech klesající trend. Mezi lety 2021 a 2022 se emise snížily o 1 tisíc tun, z 69,6 tisíce tun na 68,6 tisíce tun.¹⁷ V ČR probíhá kontinuální sledování eroze zemědělské půdy, přičemž téměř 50 % erozních událostí se týká půdních bloků s kukuřicí. Trend erozních událostí je rostoucí — jejich počet se zvýšil z 2283 případů v roce 2021 na 3402 ke konci roku 2023 (včetně opakovaných).¹⁸

SDG 3 Zdraví a kvalitní život

V rámci SDG 3 jsou nově dostupná data Eurostatu za rok 2022. Poukazují na meziroční mírné zkrácení délky života ve zdraví z 62 let na 61,8 roku, což je tedy i nadále ve srovnání se zeměmi EU podprůměrný výsledek. Ženy stále v tomto ukazateli převyšují muže¹⁹. Česká populace obecně vykazuje mírné zhoršení v oblasti subjektivního vnímání zdravotního stavu²⁰.

¹⁰ https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/sdg_01_10/default/table?lang=en

¹¹ https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/sdg_01_50/default/table?lang=en&category=sdg.sdg_01

¹² <https://dashboards.sdgindex.org/profiles/czechia>

¹³ [MZe \(2024\) Společná zemědělská politika 2023-2027 \(aktuální k 08/2024\)](#)

¹⁴ [MZe \(2024\) Ministr zemědělství schválil sazby přímých plateb pro rok 2024](#)

¹⁵ [MZe \(2022\) Koncepce výzkumu, vývoje a inovací Ministerstva zemědělství na léta 2023 – 2032](#)

¹⁶ [Eurostat \(2024\) Area under organic farming](#)

¹⁷ [Eurostat \(2024\) Ammonia emissions from agriculture](#)

¹⁸ [VÚMOP \(2022\) Monitoring eroze zemědělské půdy](#)

¹⁹ https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/sdg_03_11/default/table?lang=en

²⁰ https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/sdg_03_20/default/table?lang=en&category=sdg.sdg_03

Sustainable Development Report k roku 2024 poukazuje na mírné zlepšení v pokroku k naplnění cíle. Zlepšení eviduje zejména v indikátorech týkajících plodnosti, úmrtnosti či např. obecného pokrytí zdravotními službami. Ke zhoršení však došlo u indikátoru očekávané délky života při narození²¹.

SDG 4 Kvalitní vzdělání

Novější data poukazují na v evropském srovnání stále podprůměrnou participaci českých dětí starších 3 let na předškolním vzdělávání. V roce 2022 se účastnilo 85,3 % dětí, přičemž evropský průměr přesahuje 93 %²².

Pozitivní vývoj lze sledovat v oblasti celoživotního vzdělávání. Za poslední dva roky došlo ke značnému nárůstu podílu osob, které se v posledních 4 týdnech účastnily nějaké formy vzdělávání (9,9 %). V roce 2023 však zároveň došlo k mírnému nárůstu předčasných odchodů ze vzdělávání (6,4 % oproti evropskému průměru 9,5 %)²³.

V současné době dochází ke značným úpravám v oblasti školství za účelem zvýšení jeho kvality. Příkladem může být aktuálně připravována revize Rámcových vzdělávacích programů pro základní školy, jež má za cíl zvýšit kvalitu kurikula a jeho relevanci v proměnlivé době. Připravují se také nové úpravy napomáhající k digitalizaci ve školství či novela zákona, která umožní indexové financování základních škol dle sociálního složení žactva a napomůže ke stabilitě financování školních psychologů či speciálních pedagogů.

Dle Sustainable Development Report v roce 2024 ČR v rámci plnění SDG 4 stagnuje. Pokrok sice lze sledovat u indikátorů účasti na předškolním i základoškolním vzdělávání, problematičtější je však situace v indikátoru matematické gramotnosti, a to zejména v návaznosti na socioekonomickém statutu žáka²⁴.

SDG 5 Rovnost mužů a žen

Index genderové rovnosti v rámci nejnovějších dat poukazuje na podprůměrné výsledky ČR v evropském srovnání v roce 2023. V meziročním srovnání však dochází k mírnému zlepšení, a to díky pokroku v oblastech vzdělávání, pracovního prostředí či příjmů. Problematická je však situace v oblasti vlivnosti a moci žen ve srovnání s muži²⁵. I tak však došlo k lehkému navýšení poměru žen v parlamentu/vládních subjektech, a to z 23 % v roce 2022 na 24,9 % k roku 2023²⁶.

Nejnovější data Sustainable Development Report k roku 2024 připisují ČR v rámci SDG 5 lehký pokrok v plnění. Daří se zejména ve vyrovnávání podílu ekonomicky aktivních žen a mužů či v dostupnosti moderních kontracepčních metod²⁷.

SDG 6 Pitná voda

Povodně, které v září 2024 zasáhly ČR, přinesly vážné škody na vodohospodářské infrastrukturu, což mělo přímý dopad na přístup obyvatel k pitné vodě a odvod odpadních vod. V reakci na tuto situaci vláda poskytla 2 mld. Kč na obnovu poškozených zařízení, včetně vodovodů, kanalizací a čistíren odpadních vod.²⁸ Na zkušenosti z proběhlých povodní reaguje novela tzv. vodního zákona, která je aktuálně připravována na MŽP v připomínkovém řízení.²⁹

V roce 2023 klesla průměrná denní spotřeba vody v ČR na 87 litrů na osobu, což přispívá k udržitelnější správě vodních zdrojů. Ztráty vody meziročně vzrostly o 0,6 % na 85 milionů m³.³⁰ Napojení obyvatel na vodovodní i kanalizační síť je vysoké, 96 % obyvatel je zásobováno vodou

²¹ <https://dashboards.sdindex.org/profiles/czechia>

²² https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/sdg_04_31/default/table?lang=en&category=sdg.sdg_04

²³ https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/sdg_04_10/default/table?lang=en&category=t_educ.t_educ_out_c

²⁴ <https://dashboards.sdindex.org/profiles/czechia>

²⁵ <https://eige.europa.eu/gender-equality-index/2023/CZ>

²⁶ https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/sdg_05_50/default/table?lang=en

²⁷ <https://dashboards.sdindex.org/profiles/czechia>

²⁸ [MŽP, Do regionů postižených povodní jdou další 2 miliardy \(07.10.2024\)](#)

²⁹ [MŽP, Návrh zákona, kterým se mění tzv. vodní zákon](#)

³⁰ [ČSÚ, Tisková zpráva: Domácnosti vodou nadále šetří \(02.05.2024\)](#)

z veřejných vodovodů³¹. Tomu odpovídá i nízký podíl osob (0,1 %) bez přístupu k vodě v domácnosti.³² Celkový objem vod vypouštěných do veřejné kanalizace byl v roce 2023 454,5 mil. m³. Podíl čištěných odpadních vod vypouštěných do kanalizace zůstává velmi vysoký, pro rok 2023 činil 97,7 %.³³ V oblasti znečištění podzemních vod fosfáty ČR v posledních letech snížila tuto hodnotu a přiblížila se evropskému průměru, který činí 0,072 mg/l, přičemž v Česku dosahuje 0,078 mg/l. Je však důležité zdůraznit, že zatímco průměr EU vykazuje rostoucí trend, v ČR hodnoty fosfátového znečištění dlouhodobě klesají.³⁴

ČR byla v roce 2024 oceněna Organizací spojených národů (OSN) za významný pokrok, kterého dosáhla při naplňování SDG 6. UN-Water, koordinační mechanismus OSN pro vodu, každoročně vybírá tři státy, pro které připravuje „akcelerační případové studie“. Cílem je představit dané státy a poukázat na příklady dobré praxe, jež by mohly inspirovat ostatní. ČR byla vybrána jako historicky první evropská země na základě předložených zpráv o pokroku. Ocenění bylo představeno 16. července 2024 na Politickém fóru na vysoké úrovni v New Yorku.

SDG 7 Dostupné a čisté energie

Energetická náročnost české ekonomiky v posledních letech soustavně klesá (k roku 2021 o více než 20 % od roku 2010), avšak stále podle posledních dostupných údajů spotřebovává více energie na jednotku hospodářského produktu, než je průměr EU.³⁵ V energetickém mixu ČR dominují stále fosilní zdroje, avšak dlouhodobým cílem ČR je zajistit odolný, konkurenceschopný a nízkouhlíkový energetický mix, který bude postaven primárně na kombinaci jaderné energetiky a OZE. V tomto ohledu bylo v roce 2024 zásadní vyhlášení vítěze tendru nové jaderné bloky v Dukovanech, kterým se stala korejská skupina KHNP a uzavření strategického partnerství společnosti ČEZ s firmou Rolls-Royce v oblasti vývoje a stavby malých modulárních reaktorů. Přípravovaná aktualizace tří stěžejních strategických dokumentů pro oblast energetiky – Státní energetická koncepce, Politika ochrany klimatu v ČR a Vnitrostátní plán ČR v oblasti klimatu a energetiky na roky 2021–2030 – stanoví jako cíl do roku 2030 navýšení podílu OZE na 30 % na konečné spotřebě energie jako příspěvek k celoevropskému cíli, které podle revidované směrnice č. 2018/2001 o podpoře využívání energie z obnovitelných zdrojů stanovuje celkový cíl EU do roku 2030 na úrovni 42,5 % využití OZE na hrubé konečné spotřebě energie. K roku 2022 tento podíl v ČR činil 18,2 %.³⁶

Pro oblast spotřeby energie a obecně SDG 7 byl přijat nově jeden ze stěžejních zákonů: Lex OZE II (účinný od 1. 1. 2024), který zavádí energetická společenství a společenství pro obnovitelné zdroje energie jako nové účastníky trhu. Pozornost je třeba věnovat i navazujícímu zákonu Lex OZE III, který je momentálně v legislativním procesu, a který se upravuje podmínky pro akumulaci energie a agregaci flexibility elektřiny, a který si klade za cíl zvýšit produkci z obnovitelných zdrojů a zlepšit infrastrukturu a regulační prostředí. Kombinací opatření, které jednotlivé zákony přinášejí, by mělo docházet nadále ke snižování primární spotřeby energie a posunu ve složení energetického mixu od fosilních zdrojů směrem k OZE a jaderné energetice. Pokračují i úspěšné programy NZÚ a OP TAK, které poskytují prostředky na zateplení konstrukcí, výměny nevyhovujících zdrojů tepla, přesun k využívání OZE, navyšování kapacity regionálních distribučních soustav s cílem zvyšovat možnosti zapojení dalších zdrojů a další adaptační a mitigační opatření, která snižují spotřebu energie a dopady změny klimatu. Snaha o snížení spotřeby energie a energetické náročnosti budov se odehrává i ve veřejném sektoru, kdy bylo podpořeno 400 projektů renovace budov ve veřejném vlastnictví, a kde byly vybrány pouze ty projekty, které dosáhnou snížení spotřeby primární energie či emisí CO₂ o minimálně 30 %.

³¹ [ČSÚ, Data a časové řady: Vodní hospodářství \(02.05.2024\)](#)

³² [Eurostat, Population having neither a bath, nor a shower, nor indoor flushing toilet in their household by poverty status](#)

³³ [ČSÚ, Data a časové řady: Vodní hospodářství \(02.05.2024\)](#)

³⁴ [Eurostat, Phosphate in rivers](#)

³⁵ [Eurostat \(2024\) Energy productivity](#)

³⁶ [Eurostat \(2024\) Share of energy from renewable sources](#)

SDG 8 Důstojná práce a ekonomický růst

Pro oblast SDG 8 je stěžejní schválení Hospodářské strategie ČR vládou v říjnu 2024. Strategie si klade za cíl posunout ČR mezi 10 nejvyspělejších ekonomik EU podle HDP na obyvatele do roku 2040. Hlavním cílem strategie je dosažení dlouhodobě udržitelného růstu českého hospodářství založeného na konkurenceschopnosti a vysoké přidané hodnotě. Hospodářská strategie cílí na vybrané oblasti, ve kterých vidí potenciál pro ekonomický růst ČR s ohledem na environmentální a sociální zodpovědnost, jako jsou investice do vzdělání, vědy, výzkumu a inovací, jejichž prostřednictvím chce zvýšit přidanou hodnotu českých firem a jejich konkurenceschopnost na mezinárodních trzích. Klíčové jsou v tomto směru i další strategie schválené během roku 2024, jako Národní strategie umělé inteligence 2030 a Národní polovodičová strategie, které obě představují ambici ČR hrát významnou roli na poli digitálních technologií, inovací a Průmyslu 4.0. Dalším příkladem směřování ČR v této oblasti je i příprava České národní kvantové strategie.

Pokud jde o vývoj české ekonomiky za uplynulé období, tak česká ekonomika se po dvou post-covidových letech růstu v roce 2023 propadla o 1,2 %, přičemž průměr EU představoval propad o pouze 0,1 % v témže roce.³⁷ Jedním z důvodů propadu HDP byla vysoká míra inflace, se kterou se potýkaly české domácnosti, a v jejímž důsledku se snížila jejich reálná spotřeba. V roce 2024 dochází podle dat ČSÚ k růstu HDP, kdy k 3. čtvrtletí činil meziroční růst 1,3 % HDP,³⁸ jdoucí souběžně s klesající inflací. Míra zaměstnanosti zůstává stabilně vysoká na úrovni 81,6 % v roce 2023, z toho 88,4 % u mužů a 74,5 % u žen, u kterých můžeme pozorovat stabilní růst od roku 2021³⁹. Dalším pozitivním trendem byl pokles podílu mladých lidí (mezi 15 a 29 lety), kteří nestudují ani nejsou zaměstnáni na 10 % v roce 2023, což představuje snížení této hodnoty o 1,5 % oproti předchozímu roku⁴⁰. Obecná míra nezaměstnanosti zůstává v ČR stabilně nízká (2,6 % v roce 2023⁴¹, nejnižší ze všech států EU).

V oblasti zaměstnanosti zůstává prioritou podpora standardních rekvalifikací i těch zaměřených na digitální dovednosti, kde se Úřadu práce daří navyšovat jejich celkový počet, meziročně o 150 %. V rámci podpory dalšího vzdělávání byl na jaře spuštěn projekt NPO Digi pro firmy, jehož cílem je podpora vzdělávání zaměstnanců prostřednictvím jejich zaměstnavatelů.

SDG 9 Průmysl, inovace a infrastruktura

I pro oblast SDG 9 je zásadní schválení Hospodářské strategie, která se věnuje oblastem vědy, výzkumu a inovací a strategické infrastruktuře ve třech ze svých čtyř strategických oblastí.

Důraz na tyto oblasti by se měl projevit i ve výdajích na vědu a výzkum. V roce 2022 se výdaje zastavily na částce 38,5 miliardy korun, což představovalo 0,57 % a jednalo se tak o nejnižší podíl výdajů na vědu a výzkum od roku 2010. ČR tak ztrácí i proti průměru EU, který ve stejném roce činil 0,74 % HDP.⁴² Podpora inovačních a výzkumných projektů probíhá prostřednictvím příslušných komponent NPO a dalších relevantních dotačních programů. Řada projektů byla podpořena v souladu a na základě cílů strategie RIS 3.

Rozvoj dopravní infrastruktury a snížení emisí v dopravním sektoru zůstává pro ČR výzvou. Hromadná veřejná doprava (autobusová a železniční síť) se podílela na přepravě osob v roce 2022 pouze z 18,8 % (průměr EU činil 16,6 %).⁴³ Snižování emisí a výstavba v dopravním sektor jsou stabilně podporovány z několika dotačních programů (OP Doprava, Spravedlivá transformace a další,

³⁷ [Eurostat \(2024\) Real GDP per capita](#)

³⁸ [ČSÚ, Čtvrtletní odhady HDP](#)

³⁹ [Eurostat \(2024\) Employment rate by sex](#)

⁴⁰ [Eurostat \(2024\) Young people neither in employment nor in education and training \(NEET\), by citizenship](#)

⁴¹ [ČSÚ, Zaměstnanost a nezaměstnanost \(VŠPS\)](#)

⁴² [ČSÚ, Státní rozpočtové výdaje na výzkum a vývoj - 2022](#)

⁴³ [Eurostat \(2024\) Share of buses and trains in inland passenger transport](#)

viz kapitola 2.2 Fyzická infrastruktura a zelená tranzice). Stěžejní pro oblast mobility bylo srpnové schválení Aktualizace Národního akčního plánu čisté mobility (NAP CM), který reaguje na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/1804 o zavádění infrastruktury pro alternativní paliva. NAP CM nastiňuje předpokládaný budoucí vývoj rozvoje vozidel s alternativním pohonem, a to zejména v oblasti elektromobility, vodíkové mobility a zemního plynu, a klade si za cíl rozvoj i potřebné infrastruktury pro jejich provoz jako jsou dobíjecí a čerpací stanice, a zjednodušení regulatorního rámce pro jejich výstavbu. Mimo jiné pokračuje i elektrifikace železniční dopravy a příprava a finalizace projektů výstavby vysokorychlostních tratí, kdy první úseky VRT se začnou na Moravě stavět již v příštím roce. Vláda v tomto hledu v roce 2024 schválila financování tří úseků VRT na Moravě, VRT Moravská brána, VRT Jižní Morava a spojení Brno – Přerov, formou PPP projektů.⁴⁴

SDG 10 Méně nerovností

Dle novějších dat za rok 2023 je v ČR stále nadprůměrně příznivá situace v oblasti příjmových nerovností⁴⁵. Sustainable Development Report k roku 2024 ukazuje na mírný pokrok v plnění SDG 10. Ke znatelnému vývoji dochází zejména v rozdělení bohatství ve společnosti. Velmi špatná je však situace v oblasti chudoby seniorů⁴⁶.

V oblasti eliminace nerovností mezi českou a romskou populací došlo mezi lety 2023 a 2024 k několika změnám. Pozitiva lze sledovat zejména v poklesu podílu romských osob žijících v domácnosti ve stavu bytové deprivace či v domácnostech bez vlastní kuchyně, dále také v podílu osob, které nejsou registrovány u praktického lékaře či které ukončily vzdělávání předčasně. Zvýšil se však podíl domácností, které pobírají dávky na bydlení a také podíl přelidněných domácností⁴⁷.

V červenci 2024 došlo ke zvýšení příspěvku na péči u stupňů závislosti II až IV, což může pozitivně ovlivnit vývoj v plnění SDG 10.

SDG 11 Udržitelná města a obce

Dostupnost bydlení a vysoké ceny nájmu zůstávají významným problémem při posilování kvality života obyvatel v ČR a pro dosahování udržitelného rozvoje sídel. Vysoké ceny nájmu a přetrvávající problémy v dostupnosti bydlení přispívají k růstu chudoby, k růstu zdravotních rizik populace, k zhoršenému přístupu ke vzdělání vybraných skupin obyvatel apod.⁴⁸ Na řešení vybraných problémů reaguje připravený Zákon o podpoře bydlení, který prošel v červenci 2024 prvním čtením v Poslanecké sněmovně. V rámci Národního plánu obnovy se otevřela možnost pro realizaci nových finančních nástrojů (kombinace úvěrů, dotací a zapojení soukromých investorů) pro budování obecních bytových fondů a pro podporu rozšiřování dostupného nájemního bydlení z veřejných zdrojů.

Dosahování cílů urbánního rozvoje bylo podporováno prostřednictvím iniciativ zaměřených na zavádění technologických a sociálních inovací (Smart Cities). Byla vypracována aktualizace Implementačního plánu Koncepce Smart Cities, dle aktuálních potřeb udržitelného rozvoje obcí a regionů byla zahrnuta i nová témata - podpora rozvoje podnikavosti a infrastruktury pro inovační podnikání, vytvoření metodiky pro implementaci SMART řešení pro klimaticky neutrální a inteligentní města, rozvoj prostředí AI (umělé inteligence) v orgánech veřejné správy a jiných územních samosprávných celcích. Implementační plán je v současnosti v meziresortním připomínkovém řízení, s předpokladem předložení na jednání vlády ke konci roku 2024.

Zároveň byla poskytnuta finanční podpora v rámci výzvy Demonstrativní aplikace ekosystému sítí 5G pro chytrá města, obce a regiony, v jejímž rámci bude realizováno 53 vybraných projektů za více než 600 mil. Kč. Doposud největší výzva na podporu inovativních projektů zaměřených na využití technologií 5G v českých městech, obcích a regionech má za cíl podpořit udržitelný rozvoj území v

⁴⁴ [VRT \(2024\)](#)

⁴⁵ https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/sdg_10_41/default/table?lang=en

⁴⁶ <https://dashboards.sdgindex.org/profiles/czechia>

⁴⁷ RILSA. Zpráva o socioekonomické situaci romské populace v České republice 2023/2024.

⁴⁸ Blíže viz: Klusáček, J., Vávrová S.K., Česko na křižovatce, Zpráva o vyloučení z bydlení 2024. 67051b21b2774f44ad64218a_zprava2024_compr.pdf

oblastech městské mobility, elektronického zdravotnictví, bezpečnosti a vzdělávání. Úspěšná realizace projektů přispěje k posilování dostupnosti veřejných služeb prostřednictvím digitalizace a nových technologií.

Přínosem pro dosahování cílů SDG 11 je i legislativní ukotvení a institucionální podpora implementace Institutů společenství obcí, které umožňují posilovat spolupráci územních samospráv při plánování a koordinaci rozvoje v území a při zajišťování veřejných služeb (např. vzdělávání, odpadové hospodářství, doprava a další) a zároveň vytváří předpoklady pro snižování nákladů na výkon místní správy prostřednictvím tzv. sdílených úředníků.

SDG 12 Odpovědná výroba a spotřeba

Pro oblast SDG 12 je nadále stěžejní především naplňování cílů a opatření obsažených ve Strategickém rámci Cirkulární Česko 2040, respektive v jeho prvním Akčním plánu schváleném vládou v červnu 2023. Dalším zásadním a strategickým dokumentem je Plán odpadového hospodářství 2015-2024 s výhledem do roku 2035.

Materiálová náročnost hospodářství ČR má dlouhodobě klesající trend, v období 2000–2022 se snížila o 45,4 %.⁴⁹ Celková produkce odpadů vedle toho ale mezi lety 2009-2022 stoupla o 21,3 %, přičemž meziročně 2021–2022 poklesla o 1,9 % na hodnotu 39 140,1 tis. t.⁵⁰ Na celkové produkci odpadů se významnou měrou (95,9 % v roce 2022) podílí celková produkce ostatních odpadů. Ta je ovlivňována převážně produkcí stavebních a demoličních odpadů, která souvisí mimo jiné i s investicemi do modernizace a výstavby dopravní infrastruktury. Nebezpečné odpady v roce 2022 představovaly 4,1 % celkové produkce všech odpadů. V období 2009–2022 poklesla celková produkce nebezpečných odpadů o 26,3 %.⁵¹ Celková produkce komunálních odpadů v období 2021–2022 meziročně klesla o 1,4 % na hodnotu 5 821,1 tis. t. Pozitivní skutečností je, že střednědobě dochází k mírnému snižování produkce smíšeného komunálního odpadu. Mezi lety 2009–2022 se produkce smíšeného komunálního odpadu snížila o 18,6 % na celkových 2 672,1 tis. t.

V současnosti je v odpadovém hospodářství stěžejním trendem snaha o přechod na oběhové hospodářství, kdy dochází k uzavírání toků materiálů v dlouhotrvajících cyklech a důraz je kladen na **prevenci vzniku odpadů**.

Míra využití druhotných surovin v roce 2022 vzrostla na 11,9 % a překonala tím i průměr EU (11,5 %).⁵² V nakládání s odpady dominuje jejich využití, především materiálové, jehož podíl střednědobě i krátkodobě roste. V letech 2009–2022 se zvýšil podíl materiálové využitých odpadů k produkci odpadů ze 72,5 % na 82,7 % (tj. na 29 034,8 tis. t). Energeticky využívána je jen malá část z celkové produkce odpadů. Mezi lety 2009 a 2022 se podíl energeticky využitých odpadů zvýšil z 2,2 % na 3,1 % (tj. na 1 343,7 tis. t).⁵³

Z hlediska cirkulární ekonomiky a plnění cíle odpovědné výroby a spotřeby byl vládou ČR schválen **návrh legislativní úpravy k povinnému zálohování vybraných jednorázových obalů (plastových nápojových lahví a kovových nádob na nápoje)**. Novela zákona by měla nabýt účinnosti během roku 2025.

Z dalších oblastí bude stěžejní i připravovaná aktualizace Politiky druhotných surovin ČR, jejímž cílem je pokračovat v trendu zvyšování podílu zpětně navrácených surovin na celkové spotřebě surovin v rámci českého hospodářství. Zároveň jsou ze zdrojů NPO, OP ŽP a OP TAK významně podporovány investice do budování infrastruktury odpadového a oběhového hospodářství a projekty na podporu cirkulárních řešení v podnicích včetně vyššího využívání druhotných surovin. V neposlední řadě se prosazování udržitelných postupů propadlo i do Národní strategie veřejného

⁴⁹ [Envirometr \(2024\) Materiálová náročnost hospodářství](#)

⁵⁰ [Envirometr \(2024\) Celková produkce odpadů](#)

⁵¹ [Envirometr \(2024\) Celková produkce odpadů](#)

⁵² [Eurostat \(2023\). Circular material use rate](#)

⁵³ [Envirometr \(2024\) Podíl jednotlivých kategorií nakládání s odpady](#)

zadávaní schválené vládou v roce 2024. Strategie si mimo jiné klade za cíl vytvořit a dále rozvíjet prostředí, které otevře cestu nákupům odpovědným k životnímu prostředí a ochraně klimatu, a které se zaměří v rámci mitigačních opatření na nízkouhlíková řešení ve stavebních zakázkách, modro-zelenou infrastrukturu ve městech a cirkulární ekonomiku.⁵⁴

SDG 13 Klimatická opatření

ČR patří mezi státy s nejvyšší produkcí skleníkových plynů na osobu.⁵⁵ ČR se zavázala k podpoře adaptace vodních, nelesních a lesních ekosystémů na změnu klimatu, kde prostřednictvím programu POPFK je podporováno zlepšení druhové a prostorové skladby lesa, zajištění péče o cenné nelesní terestrické biotopy, tvorba a obnova mokřadů.

Snižování emisí negativně ovlivnil vývoj v sektoru LULUCF, kde se špatný zdravotní stav lesů a s ním související kůrovcová kalamita projeví ve snížení sekvestrace uhlíku a v růstu emisí skleníkových plynů z tohoto sektoru v následujících letech⁵⁶. Emise ze sektoru LULUCF se však rychle snižují a v roce 2023 by podle předběžných odhadů měly propady emisí z tohoto sektoru opět převážit nad emisemi. K posílení retenčních schopností lesů by měla přispět investice Zadržování vody v lese, která prostřednictvím šetrných lesotechnických opatření přispěje ke zlepšení půdních, vodních a mikroklimatických poměrů, k tlumení zrychlené eroze, k úpravě vodního režimu lesních půd a ochraně bystrinných povodí.

V programu NZÚ ČR realizuje podporu adaptačních a zmírňujících opatření typu zelené střechy, využívání dešťové vody, rekuperace tepla z odpadní vody a vzduchu, stínění apod., přičemž po vyčerpání zdrojů NPO pokračuje financování v rámci Modernizačního Fondu viz komponenta 3.2 NPR Fyzická infrastruktura a zelená tranzice, subkomponenta Podpora renovace obytných budov a veřejných budov a výměny zdrojů vytápění.

MŽP schválilo novou výzvu pro programy environmentálního vzdělávání, které zahrnuje i ochranu klimatu. Program cílí na žáky, studenty, učitele i mimoškolní veřejnost. Celková poskytnutá podpora bude dosahovat až 70 mil. Kč, s tím, že programy budou probíhat až do roku 2028.

SDG 14 Život pod vodou

Není pro ČR relevantní, neboť se zaměřuje na moře a oceány.

SDG 15 Život na souši

Lesy v současnosti pokrývají cca 35 % území ČR.⁵⁷ Od roku 2022 probíhá realizace cíle Opětovné zalesnění 24 000 ha ploch melioračními a stabilizujícími dřevinami pokrývajících období let 2022–2023 pro něž je na období 1/2023–12/2023 v NPO schválena alokace ve výši 2,562 mld. Kč.

V roce 2023 poklesl objem evidované těžby dřeva na 18,5 mil. m³ dřeva bez kůry a snížil se i objem nahodilé těžby (11,1 mil. oproti 19,8 mil. m³ dřeva bez kůry roku 2022).⁵⁸ Byla připravena novela zákona o lesích, která pomůže zvýšit stabilitu a odolnost lesů, zefektivní státní správu lesů a ušetří veřejné rozpočty. Záměr Ministerstva zemědělství je, aby novela platila od ledna 2025.

⁵⁴ [Národní strategie veřejného zadávání, str. 15](#)

⁵⁵ <https://ec.europa.eu/eurostat/web/climate-change/visualisations>
[Emise skleníkových plynů v ČR v letech 1990–2018 \(faktaoklimatu.cz\)](#)

⁵⁶ **Zpráva o životním prostředí České republiky 2023, str. 104**

Vyhodnocení politiky ochrany klimatu v ČR 2021, str. 21

<https://www.vulhm.cz/lesy-prestavaji-byt-plicemi-republiky-uhlik-mizi-i-z-pudy/>

⁵⁷ https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/SDG_15_10/default/table?lang=en&category=sdg.sdg_15

⁵⁸ **Zpráva o životním prostředí České republiky 2023, str. 104** a **Zpráva o životním prostředí České republiky 2022**

Zemědělství není připraveno na projevy změny klimatu, navíc v důsledku intenzivního zemědělství (tj. nevhodného způsobu obhospodařování a vysokého podílu velkých půdních bloků) dlouhodobě ubývá zemědělské půdy. Vodní erozí je v ČR ohroženo 48,1 % zemědělské půdy⁵⁹, z toho 16,1 % erozí extrémní. Větrnou erozí je ohroženo 33 % zemědělské půdy, z toho 4 % erozí extrémní.⁶⁰ Pozitivem je však rostoucí podíl ekologicky obhospodařované půdy, ten v poměru k celkové výměře zemědělské půdy v LPIS činil 16,8 % k 31. 12. 2023.⁶¹ Trvale roste rozloha travních porostů, což lze označit za ekologicky příznivé. Jednou z příčin snižování biodiverzity jsou nadměrné výměry monokultur. Ve snaze čelit jejímu úbytku ČR již v roce 2020 zastropovala výměru plochy monokultur na 30 ha na erozně ohrožených pozemcích a od roku 2021 na všech ostatních. Významný legislativní posun v oblasti biodiverzity nastal přijetím protiinvazní novely v roce 2021, která od roku 2022 umožňuje aplikovat legislativu EU v oblasti regulace invazních nepůvodních druhů. V rámci NPO se ČR zavázala k podpoře péče o zvláště chráněná území a území soustavy Natura 2000 a péče o zvláště chráněné druhy rostlin a živočichů. Zde podpora cílí především na opatření vyplývající ze schválených plánů péče, záchranných programů. Podpořeno bude i zpracování podkladových studií a monitoringů.

Pro posílení ochrany stromořadí a vzrostlých stromů byla na jaře 2024 připravena novela zákona o ochraně přírody a krajiny. Tato novela omezuje kácení zdravých stromů a zajišťuje, aby za stromy vykácené kvůli výstavbě byla zajištěna adekvátní náhrada. Obdobnému tématu se věnuje i novela zákona o zemědělském půdním fondu, která začala platit 1.7.2024 a která usnadňuje výsadbu stromů a keřů v případě, že na ni podél silnic a cest není dostatek místa.

V červenci 2024 byl schválen záchranný program pro raka kamenáče, který je považován za kriticky ohrožený druh.

SDG 16 Mír, spravedlnost a silné instituce

Dlouhodobou efektivitu vládnutí, příp. v užším smyslu účinnost politik, podvazují především tři strukturální problémy: Za prvé, resortismus a nedostatky strategického řízení. Za druhé, mezery v argumentačně a datově založeném přístupu (evidence-informed decision-making). Za třetí, česká veřejná správa má dlouhodobý problém s inovacemi, jak politik samotných, tak mechanismů svého vlastního fungování.⁶² Od roku 2019 má řídit snahu o odstranění těchto nedostatků především koncepce Klienty orientovaná veřejná správa 2030, byť její aktuální akční plán je výrazně omezený a je otázkou, zda v dohledné době dokáže přivodit potřebnou změnu.

Resortismus přetrvává a veřejná správa čelí i nadále mnohačetnými obtížím strategického řízení, od množství strategií přes jejich koherenci až po absenci jejich smysluplného propojení s alokací prostředků.

V oblasti argumentačně a datově založeného přístupu lze vykázat dílčí úspěchy, nikoli však systémovou změnu. V roce 2022 vznikl centrální Vládní analytický útvar, na jehož vznik pak v rámci TSI projektu navázal vznik analytických útvarů některých ministerstev. Obojí přispívá ke kvalitnější přípravě legislativy, je však otázkou, zda řešení přetrvá aktuální vládou. V roce 2023 vláda schválila zavedení takzvané ex post RIA, v platnost nový přezkum účinnosti regulace vstoupí od 1. ledna 2025. Po několika letech rozvažování se začalo také s celkovou reformou procesu RIA. Prvním krokem byl návrh na kompletní změnu Obecných zásad hodnocení regulace, není však jasné, zda jej vláda schválí. Přijata byla Strategie pro správu dat ve veřejné správě / o řízeném přístupu k datům. Na ní navazující zákon o správě dat – který by měl jednak zajistit systematickou katalogizaci dat veřejné správy, jednak stanovit pravidla pro specifické poskytování těchto dat – však dosud nebyl schválen, protože předpokládá personální kapacitu, na kterou vláda není ochotna poskytnout prostředky.

⁵⁹ Zpráva o životním prostředí České republiky 2023,

⁶⁰ Zpráva o životním prostředí České republiky 2023,

⁶¹ Zpráva o životním prostředí České republiky 2023

⁶² MŽP (2024) 2. zpráva o kvalitě života a její udržitelnost; MV (2019) koncepce Klienty orientovaná veřejná správa 2030 - analytická část; MV (2022) Analytické zhodnocení systému inovací veřejných politik.

Systém podpory inovací v tvorbě politik, který by z organizační kultury veřejné správy učinil kulturu inovační, zatím neexistuje. Existují spíše izolovaná místa pozitivního vývoje. Prostředí české veřejné správy zatím nahrává spíše optimalizacím než zásadnějším inovacím.

Tematicky představuje dlouhodobou slabinu ČR digitalizace veřejné správy, je však patrný pozitivní vývoj. Hodnoty ukazatelů DESI zaměřených na digitální transformaci veřejných služeb byly v roce 2023 srovnatelné s předchozím rokem. Mírně nadprůměrných výsledků v rámci EU dosáhla ČR v oblasti uživatelů eGovernmentu, nad průměrem je ovšem většina států EU. Problematická zůstává uživatelská podpora, dostupnost předvyplněných formulářů či optimalizace služeb pro mobilní zařízení.⁶³ Pro koordinační a expertní účely vznikla počátkem roku 2023 samostatná Digitální a informační agentura. Pokročila práce na eSbírce a eLegislativě, které elektronicky zpřístupňují legislativní akty minule, současné i aktuálně vytvářené. eSbírka byla spuštěna v roce 2024. eLegislativa začala být spouštěna rovněž v roce 2024 a proces by měl být dokončen do roku 2026. V průběhu roku 2024 začaly být používány eDoklady. Od konce roku 2023 začal přechod všech ministerstev na jednotnou státní doménu. Na druhou stranu, digitalizaci stavebního řízení, která měla být dokončena v roce 2024 provázely problémy a vláda se rozhodla dokončení odsunout až do roku 2028.

Participaci při tvorbě politik lze rozdělit na volební a nevolební. Páteří volební participace v ČR jsou volby do dolní komory parlamentu. V roce 2021 politická reprezentace reagovala na rozhodnutí Ústavního soudu, který označil volební systém z hlediska Ústavy za nedostatečně proporční. Dle novelizovaných volebních zákonů systém nyní mírně podporuje vytváření volebních koalic a potenciálně snížil množství propadnutých hlasů, v otázce poměrnosti je však provedená změna spíše zachováním statu quo.⁶⁴ V roce 2024 byly přijaty další změny, které by měly usnadnit možnost volit (korespondenční hlasování, rozšíření hlasování s voličským průkazem). Nevolební participace při tvorbě politik zůstává naopak dlouhodobě spíše podhodnocena. V letech 2023-24 se objevily iniciativy spojené s návrhy společných pravidel veřejné správy pro smysluplnou participace nestátních neziskových organizací či myšlenka organizace celostátního občanského shromáždění k určitému tématu (citizen's assembly / deliberative poll). Systémová změna však zůstává velmi vzdálená.

Ve vnímání nezávislosti soudního systému se ČR dostala v roce 2023 nad průměr EU a meziročně došlo k výraznému zlepšení.⁶⁵ V kompozitním Indexu vnímání korupce, sestávaném na expertním podkladě Transparency International, se ČR v roce 2023 meziročně zlepšila o jeden bod a stejně jako v roce 2022 obsadila 41. místo ze 180 hodnocených zemí. Stále nicméně zaostává o 7 bodů za průměrem EU.⁶⁶ Protikorupční reformy pracují zejména s legislativními nástroji (např. schválení zákona o ochraně oznamovatelů, či pokračující legislativní proces v případě zákona o lobbování).

SDG 17 Partnerství ke splnění cílů

Cíl 17 je zaměřen na nástroje implementace Agendy 2030, kterými jsou zejména finanční zdroje, technologické a statistické kapacity, budování partnerství mezi sektory a soudržnost politik. ČR v řadě z těchto oblastí činí dílčí pokroky či se do implementace zapojuje prostřednictvím svého působení v mezinárodních organizacích (MeO). Jedním z příkladů aktivity v rámci MeO je její dlouhodobá podpora reforem mezinárodních daňových standardů, zejména skrze působení v OECD. ČR aktivně spolupracuje s institucemi a ostatními členskými státy EU, mimo jiné i stále aktivnějším zapojením do Delegované spolupráce, v jejímž rámci ČR v roce 2023 implementovala rozvojové projekty EU v Bosně a Hercegovině, či Gruzii.

Ve střednědobém až dlouhodobém horizontu Česká republika i na domácí půdě čelí vysokým fiskálním tlakům, je pro ni tudíž relevantní i problematika domácích kapacit pro výběr daní. Dlouhodobě se nedaří naplnit závazek k 0,7 % oficiální rozvojové pomoci (*Official Development*

⁶³ zde <https://digital-decade-desi.digital-strategy.ec.europa.eu/datasets/desi/charts> , DESI 2024 tj. s daty za rok 2023.

⁶⁴ Zachování 14 volebních krajů, při nahrazení d'Hondtova dělitele Imperialiho kvótou a zavedení druhého skrutinia.

⁶⁵ https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/sdg_16_40/default/table?lang=en

⁶⁶ <https://www.transparency.cz/wp-content/uploads/2024/01/CPI-2023-Report.pdf>

Assistance, ODA) na hrubém národním důchodu (HND), který přijaly kolektivně ČS EU na půdě OSN v rámci Agendy 2030. V roce 2022 dosáhly výdaje na ODA ČR celkem 22,855 mld. Kč, což je v podílovém vyjádření 0,36 % HND, k meziročnímu navýšení došlo díky jednorázově započitatelným nákladům na uprchlíky z Ukrajiny, které činily 14 mld. Kč a 66,7 % celkové ODA. Tyto náklady v roce 2023 výrazně poklesly a podíl ODA na HND byl následně pouze 0,24 %.

Projektové aktivity v rámci realizace zahraniční rozvojové spolupráce (ZRS) a humanitární pomoci byly v roce 2023 směřovány zejména do prioritních partnerských zemí dvoustranné spolupráce a do dalších křehkých zemí s potřebou stabilizace, významná byla zejména podpora Ukrajiny na základě vládou schváleného Programu humanitární, stabilizační, rekonstrukční a hospodářské asistence Ukrajině v letech 2023–2025. V červenci 2024 vláda schválila střednědobé vyhodnocení naplňování Strategie zahraniční rozvojové spolupráce České republiky 2018–2030. V kontextu EU je zásadní změnou zavedení nového komplexního nástroje vnější akce NDICI-Global Europe pro období 2021–2027. Z něj jsou v letech 2021–2024 zejména financovány Iniciativy Team Europe zaměřené na komplexní obnovu rozvojových zemí po pandemii covid-19 s přidanou hodnotou jejich celkové adaptace a transformace. Do řady z nich se ČR rovněž zapojila. ČR dále podniká kroky k podpoře investic do udržitelného rozvoje v rozvojových zemích prostřednictvím programu B2B a programu garancí Záruka ZRS.

Prostor pro zlepšení zůstává v oblasti koherence politik pro udržitelný rozvoj a sledování dopadů národních politik v zahraničí. Na což upozornil výzkumný projekt realizovaný pod TAČR a dokončený v říjnu 2024. NPO tento aspekt nepokrývá. Od roku 2024 je pevnou součástí jednání Rady vlády pro udržitelný rozvoj bod k zahraniční agendě, který mohou členové Rady, včetně partnerů z nevládního, soukromého a akademického sektoru, využít ke koordinaci pozic ČR.

Ve sledovaném období ČR také úspěšně završila členství v Hospodářské a sociální radě (ECOSOC, 2022–2024), kde působila v koordinaci s resorty i nevládními aktéry a prosazovala Agendu 2030. Na Politickém fóru na vysoké úrovni pro udržitelný rozvoj (HLPF) v červenci 2024, hlavním mezivládním fóru OSN k Agendě 2030, byla ČR zastoupena na ministerské úrovni a aktivně se zapojila do programu Fóra, rovněž v koordinaci s resorty (MŽP, MMR, MZe).

V posledním čtvrtletí roku 2024 začaly přípravy na Národní dobrovolný přezkum ČR během HLPF v roce 2025 ve spolupráci s partnery z různých oblastí. Dále ČR průběžně vystupovala na jednáních Pracovní skupiny Rady EU k Agendě 2030 na základě mezirezortní koordinace. S využitím spolupráce MZV, ÚV a MŽP začala ČR v roce 2024 spolupředsdat skupině zemí a nevládních organizací v rámci iniciativy "Pathfinders", která se zaměřuje na plnění SDG 16 a organizuje odborné akce především v OSN v New Yorku. Za zmínku také stojí úspěšné konání 7. ročníku Cen SDGs, který zviditelnil úspěšné české udržitelné projekty ze soukromého nevládního i veřejného sektoru. A také historicky první Národní rozvojový den konaný 25. 4. 2024 za účasti odborného publika, partnerů i veřejnosti.